

TENTO PROJEKT – KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB MĚSTA KOLÍNA –
JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNIÍ

ANALÝZA POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE MĚSTĚ KOLÍN

na základě průzkumu organizací poskytujících sociální služby
uskutečněného v dubnu 2007

Vypracovala: Agora Central Europe
Petra Rezka 12
Praha 4
www.agora-ce.cz

Obsah

strana

<u>I. Úvod</u>	2
<u>II. Metodologie</u>	3
<u>III. Souhrnné hodnocení poskytovatelů a poskytovaných služeb</u>	4
III.1. Základní informace o poskytovatelích – aneb kdo nám odpověděl	7
III.2. Poskytované služby a cílové skupiny	11
III.3. Kvalita poskytovaných služeb a její sledování	14
III.4. Provozní aspekty poskytovaných služeb	16
III.5. Finanční aspekty	20
<u>IV. Podrobná analýza dle definovaných pracovních skupin</u>	24
IV.1. Podrobná analýza služeb orientovaných na seniory	24
IV.2. Podrobná analýza služeb orientovaných na osoby se zdravotním, mentálním a kombinovaným postižením, a osoby duševně nemocné	28
IV.3. Podrobná analýza služeb orientovaných na rodinu, děti a mládež	35
IV.4. Podrobná analýza služeb orientovaných na osoby v přechodné sociální krizi, osoby nepřizpůsobivé, nezaměstnané, osoby ohrožené závislostmi	39
<u>VI. Shrnutí a závěry</u>	42

I. Úvod

V březnu 2006 byl zahájen projekt vytvoření střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Kolíně, a to komunitním způsobem¹. Odborně na projektu spolupracuje občanské sdružení Agora Central Europe (dále jen Agora CE). Komunitní plán sociálních služeb (střednědobý plán rozvoje) vzniká na základě spolupráce zadavatelů (zástupců města Kolín), poskytovatelů sociálních služeb a jejich uživatelů.

Vlastní proces přípravy plánu vychází ze samotného smyslu a principů komunitního plánování jako moderní metody interaktivní tvorby rozvojových dokumentů, dále ze zahraničních zkušeností, které jsou v této oblasti dostupné, a ze zkušeností s přípravou komunitních plánů rozvoje sociálních služeb v ČR, které Agora CE zajišťovala nebo u jejichž vzniku asistovala v uplynulých letech.

Komunitní plánování sociálních služeb je otevřený proces a každý, koho dané téma zajímá, může do procesu vstoupit například prostřednictvím připravovaných průzkumů, účastí na veřejných setkáních, případně aktivní účastí v pracovních skupinách.

Jedním z kroků procesu komunitního plánování v Kolíně je analýza poskytovatelů sociálních služeb, jejíž výsledky Vám předkládáme v tomto dokumentu.

Analýzu poskytovatelů budou dále využívat pracovní skupiny, na základě jejichž činnosti vznikne první verze komunitního plánu rozvoje sociálních služeb. Pracovní skupiny ovšem nebudou vycházet pouze z této analýzy, ale i z dalších analytických podkladů, mezi které patří např. již zpracovaná sociodemografická analýza, analýza potřeb uživatelů sociálních služeb a analýza silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení v oblasti sociálních služeb (SWOT analýza).

První verze komunitního plánu bude k dispozici na konci roku 2007. Věříme, že tento materiál pomůže pracovním skupinám při tvorbě první verze komunitního plánu rozvoje sociálních služeb.

Ing. Jitka Materová
hlavní metodička KPSS a zástupkyně ředitelky,
Agora Central Europe

---

¹ Místo koordinátora KPSS bylo zřízeno od října 2006.

II. Metodologie

Komunitní plánování sociálních služeb je založeno na otevřené, aktivní a dobrovolné spolupráci mezi zadavatelem (obce, města, regiony atd.), uživateli a poskytovatelem sociálních služeb. Otevřenost a aktivní spolupráci lze spatřovat již v samotném složení a práci Řídící skupiny, která za komunitním plánováním sociálních služeb v Kolíně stojí. Řídící skupina je proporčně složena ze zástupců poskytovatelů, zadavatelů i uživatelů sociálních služeb.

Jedním z úkolů Řídící skupiny bylo připravit průzkum poskytovatelů sociálních služeb ve městě. Odborně a metodicky zajišťovala přípravu průzkumu poskytovatelů Agora CE. Obsahová náplň do značné míry záležela na rozhodnutí Řídící skupiny, která si na svá jednání pozvala i další zástupce poskytovatelů sociálních služeb. Na těchto společných jednáních byl vytvořen jak seznam/přehled poskytovatelů, tak i podrobný dotazník mapující poskytovatele sociálních služeb s ohledem na jejich činnost, poskytované služby, včetně hodnocení kvality, hospodaření i představy o dalším rozvoji. Organizačně zajišťovala průběh průzkumu koordinátorka projektu ve spolupráci s Řídící skupinou.

V průběhu měsíce května a června byl finální dotazník distribuován poskytovatelům, kteří jej posléze vyplněný zasílali zpět. Vrátilo se nám celkem 50 vyplněných dotazníků a právě tolik služeb je obsahem následující analýzy. Porovnáme-li seznam oslovených poskytovatelů s vrácenými dotazníky, zjistíme, že průzkumu se zúčastnili téměř všichni oslovení poskytovatelé v Kolíně.

Před samotnou analýzou dat z průzkumu poskytovatelů sociálních služeb v Kolíně lze proto přijmout následující závěry:

- A) Řídící skupina identifikovala většinu poskytovatelů služeb na sledovaném území.
- B) Každému poskytovateli byl doručen podrobný dotazník s tím, že vyplnění dotazníku je dobrovolné.
- C) Téměř všichni oslovení poskytovatelé dotazník vyplnili, a to nejen za celou organizaci, ale i za jednotlivé služby, které poskytují.

Výše uvedené závěry tak poskytují dostatečný základ pro analýzu poskytovatelů sociálních služeb v Kolíně. Analýza poskytovatelů sociálních služeb je jedním z podkladů při tvorbě první verze Komunitního plánu rozvoje sociálních služeb. Naším cílem bylo předložit podrobnou analýzu poskytovatelů a dalších zjištěných skutečností. Nepřistoupili jsme proto k formulování priorit a doporučení. To má být úkolem jednotlivých pracovních skupin, které jsou k tomuto mnohem povolanější.

Celý dokument je dělen na dvě hlavní části: Souhrnné hodnocení poskytovatelů a Podrobný popis jednotlivých skupin poskytovatelů. V souhrnném hodnocení předkládáme všechna data, která mohla být analyzována společně za všechny poskytovatele. V druhé části pak analyzujeme poskytovatele podle skupin, jak je definovala řídící skupina ve vašem městě. To znamená, že dělíme poskytovatele dle cílových skupin uživatelů (stejně jako jsou děleny pracovní skupiny).

III. Souhrnné hodnocení poskytovatelů a poskytovaných služeb

Sociální služba je dle zákona o sociálních službách činnost nebo soubor činností, jimiž se zajišťuje pomoc osobám v nepříznivé sociální situaci. Rozsah a forma pomoci musí zachovávat lidskou důstojnost, musí působit na osoby aktivně a motivovat je k činnostem, které neprodlužují nebo nezhoršují jejich nepříznivou sociální situaci, a musí zabraňovat jejich sociálnímu vyloučení.

Zákon o sociálních službách rozeznává zejména tato zařízení sociálních služeb: *centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy pro osoby s chronickou duševní nemocí nebo se závislostí na návykových látkách, chráněné bydlení, azylové domy, domy na půl cesty, zařízení pro krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, terapeutické komunity, sociální poradny a podobně.*

V průzkumu jsou ovšem zahrnuty mnohé služby, které sice nejsou sociálními službami ve smyslu díky zákona o sociálních službách, avšak v oblasti péče o takzvaný well-being (v doslovném překladu „dobré bytí“) obyvatel komunity hrají taktéž významnou úlohu a se sociálními službami mají mnoho podobností - zejména tu, že se zaměřují na skupiny osob a situací definovaných zákonem o sociálních službách. Nechápeje je tedy coby klasické sociální služby, ale spíše jako takzvané „navazující“ (dalo by se také říci veřejné či související služby). V analýze sociální a navazující služby oddělujeme a pojednáváme o nich zvlášť, z důvodu přehlednosti výsledku rozborů při koncipování komunitního plánu.

Sociální služby se dle způsobu poskytování dělí na následující tři typy: pobytové, ambulantní, nebo terénní. **Pobytovými službami** jsou služby spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb. **Ambulantními službami** se rozumí služby, za kterými osoba dochází nebo je doprovázena nebo dopravována do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování. **Terénní služby** jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí.

V následujícím základním přehledu jsou uvedeni poskytovatelé, kteří se zapojili do tohoto průzkumu a jejich sociální či navazující služby. Pro přehlednost je dělíme dle jejich příslušnosti do určených pracovních skupin. U sociálních služeb uvádíme rovněž jejich zařazení dle paragrafu zákona o sociálních službách².

Tabulka 1:

Přehled poskytovatelů sociálních a navazujících služeb určených zejména pro seniory

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Zařazení dle paragrafu zákona o soc. službách
Centrum pro seniory Kolín	Denní stacionář pro seniory	Denní stacionář (§46) připravuje se
Domy s pečovatelskou službou	Bydlení pro seniory a zdravotně postižené	Pečovatelská služba (§40)
Městská pečovatelská služba	Pečovatelská služba	Pečovatelská služba (§40)
Městský domov důchodců	Domov pro seniory	Domov pro seniory (§49)
Městský penzion pro důchodce	Chráněné bydlení pro seniory	Chráněné bydlení (§51)
Občanské sdružení DIGNO	Osobní asistence	Osobní asistence (§39, § 42)
Oblastní nemocnice	Sociální služby ve	Sociální služby

² Některé služby o.s. Prostor uvádíme zároveň v pracovní skupině služeb pro rodinu, děti, mládež i pracovní skupině služeb zaměřených na osoby v přechodné sociální krizi, atd., stejně tak navazující službu Střediska výchovné péče. Stejně tak služby o.s. Digno se prolínají skupinou pro osoby se zdrav. postižením a seniory.

Kolín	zdravotnických zařízeních ústavní péče	poskytované ve zdravotnických zařízeních (§52)
Život 90 Zruč nad Sázavou	Tísňová péče pro seniory AREÍON	Tísňová péče (§44, § 55)
Navazující služby		
Kluby důchodců	Klubová činnost pro seniory	

Tabulka 2:**Přehled poskytovatelů sociálních a navazujících služeb určených zejména pro zdravotně, mentálně a kombinovaně postižené či osoby s duševním onemocněním**

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Zařazení dle paragrafu dle zákona o soc. službách
Centrum pro zdravotně postižené	Sociální poradenství	Sociální poradenství (§37, odst.1, písm.a)
Diakonie ČCE - středisko Libice nad Cidlinou	Sociálně terapeutická dílna	Sociálně terapeutické dílny (§67)
Diakonie ČCE - středisko Libice nad Cidlinou	Odlehčovací služby	Odlehčovací služby (§44)
Občanské sdružení DIGNO	Osobní asistence	Osobní asistence (§39, § 42)
Oblastní charita Kutná Hora	Středisko rané péče	Raná péče (§ 54)
SONS	Sdružování osob se zrakovým postižením	Sociální poradenství (§37), Průvodcovské služby (§42)
Společnost pro ranou péči	Raná péče pro rodiny dětí se zrakovým a kombinovaným postižením	Raná péče (§54)
TyfloCentrum Praha	Sociální poradenství	Sociální poradenství (§37)
TyfloCentrum Praha	Sociálně aktivizační služby	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (§66)
TyfloCentrum Praha	Průvodcování, předčítání	Průvodcovské služby (§42)
TyfloCentrum Praha	Sociální rehabilitace	Sociální rehabilitace (§70)
VIDA	Sociální poradenství a svépomocné skupiny	Sociální poradenství (§37, odst.1, písm.a)
Volno, o.s. pro pomoc rodinám dětí s postižením	Středisko respitní péče	Odlehčovací služby (§44)
Navazující služby		
Občanské sdružení Šela	Sdružování rodičů duševně nemocných dětí	
Sportovní klub Draci	Sportovní činnost zdravotně postižených	
Srdíčko	Rehabilitace a rekondice	
Svaz diabetiků - územní organizace	Edukačně rehabilitační pobyty	
Svaz postižených civilizačními chorobami	Rehabilitace a rekondice	

Tabulka 3:
Přehled poskytovatelů sociálních a navazujících služeb určených zejména pro rodinu, mládež a děti

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Zařazení dle paragrafu zákona o soc. službách
Občanské sdružení Prostor	Program primární prevence	Služby sociální prevence (§53)
Občanské sdružení Prostor	Kontaktní centrum	Kontaktní centrum (§59)
Navazující služby		
ČTU - T.K. Arnika	Celoroční volnočasová činnost	
ČTU - T.K. Mustang	Celoroční volnočasová činnost	
Dům dětí a mládeže	Volnočasové aktivity	
Dům dětí a mládeže	Otevřený klub Céčko	
Jesle Městského úřadu	Jesle	
Kojenecký ústav	Sociální poradenství	
Kojenecký ústav	Krizová pomoc	
Kojenecký ústav	Odlehčovací služby	
Kojenecký ústav	Domov pro osoby se zdravotním postižením	
Kojenecký ústav	Domov se zvláštním režimem	
o.s. Rodina v Kolíně	Rodinné centrum	
Pedagogicko-psychologická poradna	Pedagogicko-psychologické poradenství	
Středisko výchovné péče pro děti a mládež	Sociální a výchovné poradenství	

Tabulka 4:
Přehled poskytovatelů sociálních a navazujících služeb určených zejména pro osoby v přechodné sociální krizi, osoby nepřizpůsobivé, nezaměstnané, ohrožené závislostmi

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Zařazení dle paragrafu zákona o soc. službách
o.s. Povídej, Centrum krizové intervence	Krizová pomoc	Krizová pomoc (§ 60)
o.s. Povídej, Centrum krizové intervence	Telefonická krizová pomoc	Telefonická krizová pomoc (§ 55)
Občanské sdružení Prostor	Terénní program	Terénní programy (§69)
Občanské sdružení Prostor	Kontaktní centrum	Kontaktní centrum (§59)
Občanské sdružení Prostor	Sociální programy	Sociální rehabilitace (§70)
Ubytovna pro osoby bez přístřeší	Azylový dům	Azylový dům (§57)

Navazující služby	
<i>Probační a mediační služba</i>	<i>Probační a mediační služba</i>
<i>Protialkoholní záchytná stanice</i>	<i>Protialkoholní záchytná stanice</i>
<i>Středisko výchovné péče pro děti a mládež</i>	<i>Sociální a výchovné poradenství</i>
<i>Úřad práce</i>	

V průzkumu je podchyceno 19 poskytovatelů sociálních služeb, kteří poskytují 27 služeb/zařízení definovaných zákonem o sociálních službách. Zahrnuje také 18 poskytovatelů 23 tzv. služeb navazujících. Dohromady tedy zahrnuje 50 služeb 37 poskytovatelů. Tento počet vychází z počtu vyplněných dotazníků, kdy za každou jednotlivou službu měl být vyplněn samostatný dotazník. Pokud poskytovatel uvedl více služeb a shrnul je v jednom dotazníku, nakládá se s nimi dále jako s jednou službou.

III.1. Základní informace o poskytovatelích – aneb kdo nám odpověděl

Průzkumu v rámci projektu Komunitního plánování sociálních služeb v Kolíně se zúčastnila zařízení/organizace poskytující širokou škálu sociálních služeb. Úvodní blok dotazů zjišťoval základní identifikační údaje o jednotlivých organizacích.

Právní forma organizace a zřizovatel

Mezi poskytovanými sociálními službami jsou zastoupeny tři základní právní formy, a to občanská sdružení či obecně prospěšné společnosti, účelová zařízení církví a příspěvkové organizace/organizace zřizované obcí či krajem.

Počty jednotlivých právních forem ukazuje následující tabulka.

Tabulka 5: Právní forma poskytovatelů sociálních a navazujících služeb

Charakter poskytované služby	Počet organizací		Počet služeb v rámci organizací	
	sociální služby	navazující služby	sociální služby	navazující služby
Občanské sdružení či o.p.s.	9	8	16	8
Účelové zařízení církve	2	-	3	-
Příspěvková organizace	8	10	8	15
Celkem	19	18	27	23

S právní formou souvisí zřizovatel. Nejčastějším zřizovatelem sociálních služeb v Kolíně je Město Kolín, které dohromady zřizuje jedenáct služeb a Středočeský kraj, zřizující devět služeb. Nadpoloviční počet služeb poskytují občanská sdružení či obecně prospěšné společnosti, které jsou samy sobě zřizovateli anebo jsou pobočkami celonárodních sdružení a svazů.

Tabulka 6: Počet sociálních a navazujících služeb podle typu zřizovatelů organizací

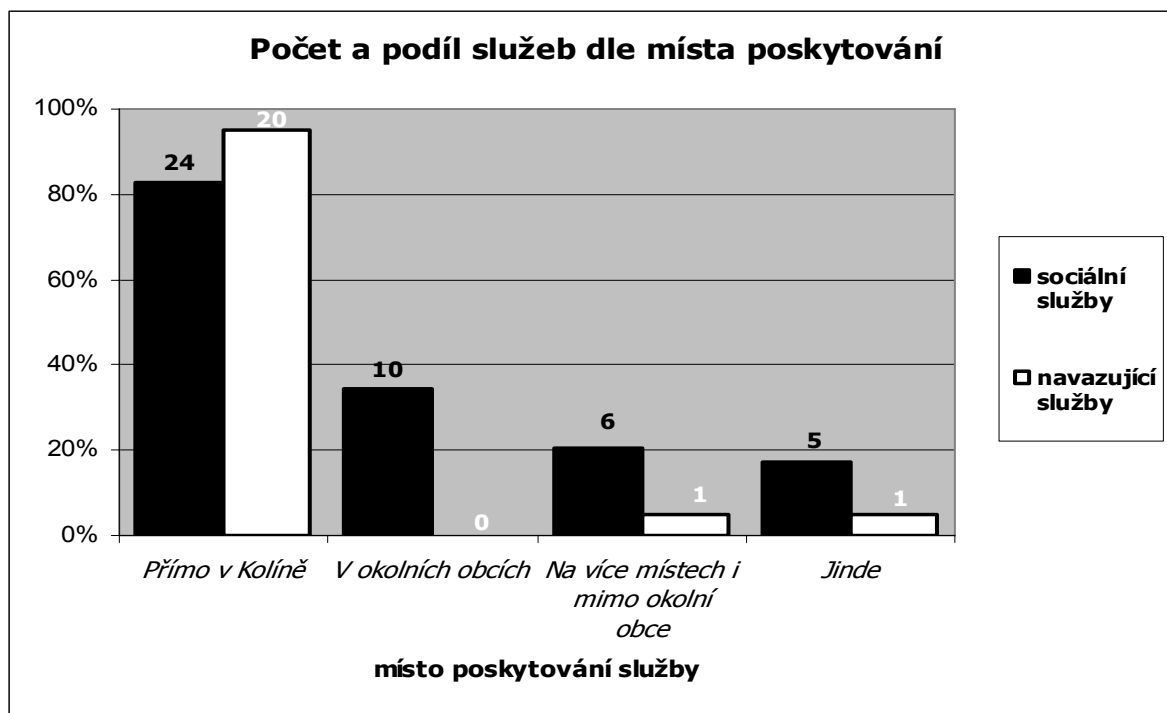
Poskytovatel	Počet služeb	
	sociální služby	navazující služby
Město Kolín	6	5
Středočeský kraj	2	7
Ministerstva	-	3
Círky	3	-
Pobočky národních svazů a sdružení	2	2
Bez vnějšího zřizovatele (občanská sdružení či o.p.s.)	14	6
Celkem	27	23

Upozornění: Následující grafy rozlišují mezi sociálními a navazujícími službami. Počty daných služeb jsou uváděny v absolutních číslech. Procentní srovnání je vždy uváděno zvlášť pro sociální služby a zvlášť pro služby navazující (procentní vyjádření znamená, kolik je podíl zobrazených sociálních služeb z celkového počtu sociálních služeb a podíl navazujících služeb z celkového počtu navazujících služeb).

Kde jsou služby poskytovány?

V procesu komunitního plánování je důležitou informací to, kde všude jsou sociální a navazující služby poskytovány. Kolik z nich je poskytováno přímo v Kolíně? Kolik je poskytováno mimo něj a kde?

Přímo v Kolíně je poskytováno 24 sociálních služeb, tedy přes čtyři pětiny celkového počtu 27 sociálních služeb, a 20 služeb navazujících. Deset sociálních služeb je zároveň poskytováno v okolních obcích, pětina sociálních služeb i mimo spádovou oblast Kolína. Podrobnější údaje ukazuje následující graf.

Poznámka: Součet služeb se nerovná 50 a součet procent se nerovná stu, neboť poskytovatelé mohli logicky uvést více možností.

Z výše uvedeného je patrné, že ačkoliv se proces KPSS zaměřuje zejména na město Kolín, zahrnuté sociální a navazující služby poskytují své úkony hojně i v okolních obcích či mimo ně. Průzkumu se však zúčastnily také služby, které mohou využívat lidé z Kolína a okolí, aniž by tyto služby v Kolíně sídlily. Shrnutí jsou v následujícím rámečku.

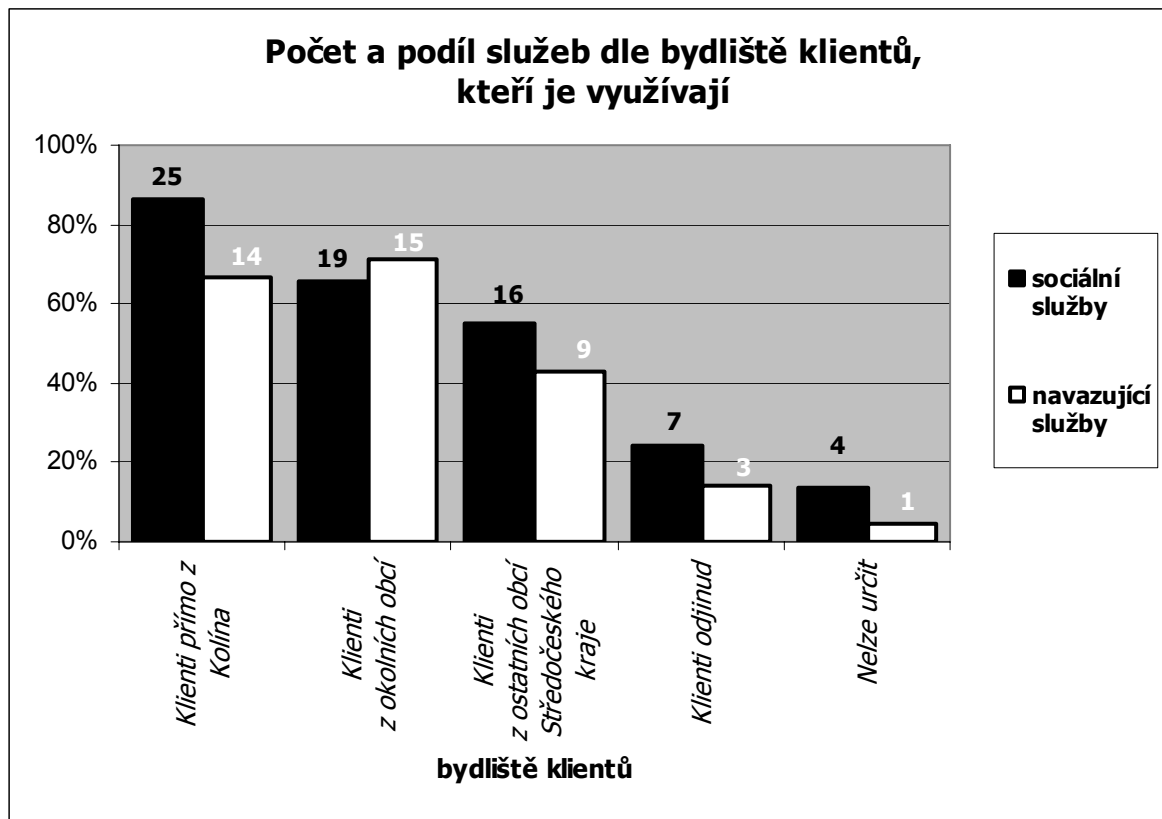
Služby, které nejsou poskytovány přímo v Kolíně (z těch, které tuto otázku vyplnily): *Areion, tísňová péče o seniory - Život 90, Krizová pomoc a Telefonická krizová pomoc - o.s. Povídej, Edukačně rehabilitační pobyty Svazu diabetiků ČR*

Zároveň existují služby, které jsou poskytovány v širokém geografickém záběru. Následující rámeček uvádí služby, které jsou zároveň poskytovány přímo v Kolíně, okolních obcích a dalších obcích kraje či mimo něj.

Služby s širokým geografickým rozsahem (poskytované v Kolíně, jeho okolních obcích a dalších obcích kraje či mimo něj zároveň): *Program primární prevence a Terénní program - o.s. Prostor, Osobní asistence - o.s. DIGNO, Raná péče - Společnost pro ranou péči*

Odkud klienti jsou?

Stejně tak je vhodné vědět, z jakých míst jsou klienti, kteří prozkoumávané služby využívají. Klienti drtivě většiny sociálních služeb v tomto průzkumu pocházejí přímo z Kolína, zároveň dvě třetiny sociálních služeb využívají i klienti z okolních obcí a značný počet služeb (16 sociálních a 9 navazujících) využívají i klienti, kteří mají bydliště mimo okolní obce Kolína. Podrobnější pohled umožňuje následující graf.

Poznámka: Součet služeb se nerovná 50 a součet procent se nerovná stu, neboť poskytovatelé mohli logicky uvést více možností.

Některé služby nemusí mít klienty, kteří by pocházeli přímo z města Kolína - jejich klienti přijíždějí odjinud či jsou jim poskytovány jinde, než v Kolíně. Takových služeb je však málo, stejně jako služeb, jež mají klienty výhradně z Kolína, jak je patrné z následujícího rámečku.

Služby, které neuvádějí klienty z Kolína (z těch, které tuto otázku vyplnily): *Odlehčovací služby Kojeneckého ústavu, Oddělení sociálních lůžek Oblastní nemocnice Kolín, VIDA.*

Služby, které uvádějí klienty pouze z Kolína: *Městský domov důchodců, Dům s pečovatelskou službou, Městská pečovatelská služba, Klub důchodců.*

Kolik zaměstnanců služby mají?

Mezi organizacemi poskytujícími sociální služby byli zaznamenáni jak poskytovatelé, kteří nemají žádné placené zaměstnance, tak relativně velcí zaměstnavatelé. Z průzkumu vyplývá, že bez placených zaměstnanců a na dobrovolnické bázi zpravidla fungují svazy a svépomocné skupiny, které jsou často pobočkami celonárodních uskupení, zatímco vyšší počty zaměstnanců vykazují spíše organizace zřizované městským či krajským úřadem, či ministerstvy. Co se týče využívání dobrovolné práce, aktivnější přístup vykazují občanská sdružení, mezi příspěvkovými organizacemi se na využití dobrovolníků zatím důraz příliš neklade. Celkově nejvíce zaměstnanců mají zejména zařízení poskytující komplexní celodenní péči o klienta (hlavně domovy důchodců a pečovatelské služby). Podrobné údaje o počtech zaměstnanců v sociálních a navazujících službách uvádí následující tabulka

Tabulka 7: Sociální a navazující služby dle počtu zaměstnanců

počty zaměstnanců	sociální služby		navazující služby	
	počet služeb	% z celkového počtu sociálních služeb	počet služeb	% z celkového počtu navazujících služeb
1-5	10	41,7%	6	50,0%
6-10	6	25,0%	3	25,0%
11-20	4	16,7%	2	16,7%
nad 21	4	16,7%	1	8,3%

Služby s největším počtem zaměstnanců (počet zaměstnanců v závorce): *Městský domov důchodců (45), Městská pečovatelská služba (30), Oddělení sociálních lůžek Oblastní nemocnice Kolín (45), Kojenecký ústav (31), o.s. Digno (27)*

Další tabulka ukazuje celkové počty personálu dohromady pro sociální a navazující služby, které se průzkumu zúčastnily. Tyto počty zaměstnanců jsme dále rozdělili na pracovníky v přímé péči a provozní personál, jejichž reálné počty zde zároveň upřesňují přepočtené úvazky. V množině služeb, které se průzkumu zúčastnily (leč ne všechny na tuto otázku odpověděly), dohromady pracuje téměř čtyři sta pracovníků, z nich necelé tři stovky pracují přímo v sociálních službách. V přepočtených úvazcích, které přesně vystihují náklady práce, je však tato hodnota nižší a tvoří necelé dvě třetiny počtu zaměstnanců. Pozitivním zjištěním je, že v rovině přepočtených úvazků se ze tří čtvrtin jedná o přímou péči, provozní personál zahrnuje pouze čtvrtinu. U navazujících služeb je pak využití personálu pro přímou péči ještě o něco výraznější.

Tabulka 8: Počty personálu v přímé péči a provozního personálu

Počty pracovníků služeb		sociální služby		navazující služby	
		počet zam.	% z celkového počtu pracovníků	počet zam.	% z celkového počtu pracovníků
Celkem pracovníků		294	100,0%	99	100,0%
Z toho	Pracovníků v přímé péči	197	67,0%	80	80,8%
	-přepočtené úvazky	141,26	48,0%	63,05	63,7%
	-kvalifikovaných pracovníků	186	63,3%	72	72,7%
	Provozního personálu	97	33,0%	19	19,2%
	-přepočtené úvazky	42,27	14,4%	16,54	16,7%
Celkem přepočtených úvazků		183,53	62,4%	79,59	80,4%

III.2. Poskytované služby a cílové skupiny

Celkový počet 19 poskytovatelů sociálních služeb a 18 služeb navazujících nabízí v Kolíně a okolí svým klientům širokou škálu padesáti služeb. V jedné z úvodních otázek jsme poskytovatele požádali o uvedení všech druhů služeb, které poskytují. Smyslem této otázky bylo zjistit všechny typy služeb, které daný poskytovatel nabízí. Poskytovatelé přitom vybírali druh služby/projektu z předem připraveného seznamu. Tabulka 9 poskytuje přehled všech typů služeb, které jsou poskytovateli ve sledovaném území zajišťovány. *Je však třeba vzít v úvahu, že tato tabulka vychází ze sebezařazení poskytovatelů, výsledky pro mohou být zkreslené subjektivním chápáním obsahu služby tím, kdo dotazník vyplňoval. Některé organizace navíc otázku nevyplnily, čili mohou být tyto výsledky ne zcela úplné.*

Tabulka 9: Typy a počty poskytovaných služeb

Typ poskytované služby	Četnost	Typ poskytované služby	Četnost
Sociální poradenství	10	Raná péče	2
Krizová pomoc	5	Sociálně terapeutické dílny	2
Kluby, otevřené kluby pro spontánní aktivity	5	Mateřská a rodinná centra	2
Volnočasové aktivity pro děti, mládež, rodiny	5	Svépomocné skupiny, zájmová sdružení osob	2
Denní stacionář + týdenní stacionář	4	Centra denních služeb	1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	4	Kontaktní centrum	1
Osobní asistence	3	Nízkoprahové denní centrum	1
Pečovatelská služba	3	Sociální rehabilitace	1
Domov pro seniory	3	Domov pro zdravotně postižené	1

Sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené	3	Domov se zvláštním režimem	1
Odlehčovací služby	3	Chráněné bydlení	1
Tísňová péče	2	Telefonická krizová pomoc	1
Průvodcovské služby	2	Noclehárna	1
Tísňová péče	2	Terénní programy	1
Azylový dům	2	Jiné	6

Je patrné, že nejčastěji je klientům v Kolíně poskytováno sociální poradenství. V této souvislosti upozorňujeme, že zajistit sociální poradenství je dle nového zákona o sociálních službách povinností každého poskytovatele sociálních služeb. Je ale zároveň pravděpodobné, že většina poskytovatelů v Kolíně sociální poradenství již poskytuje víceméně automaticky (často je výkon nějaké služby spojen s poskytnutím detailnějších informací nejen o poskytované službě, ale také o navazujících službách a dalších možnostech pomoci klientovi), i když to služby v dotazníku nevyplnily. Sociální poradenství však většinou není tím, co je hlavní náplní poskytované služby. V Kolíně je dále významný počet služeb krizové pomoci, klubových činností, volnočasových aktivit a sociálně aktivizačních činností pro děti a mládež či stacionářů. Poměrně často je zastoupena pečovatelská služba, osobní asistence, domovy pro seniory, sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené či odlehčovací služby. Chybějící služby (služby ani jednou nezmiňené v dotaznících) shrnuje následující rámeček.

Chybějící služby (služby v dotaznících neuvedené): podpora samostatného bydlení, chráněná dílna, tlumočnické služby, dům na půl cesty, služby následné péče, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, terapeutická komunita

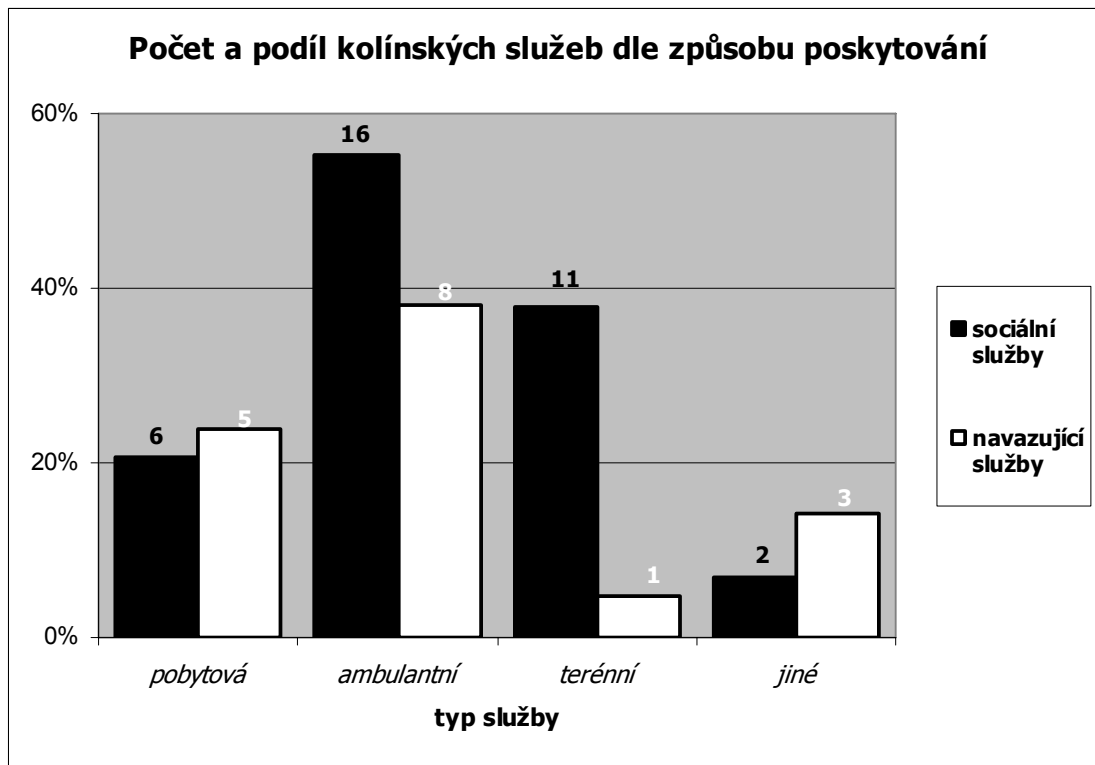
Podstatným rysem situace v sociálních a navazujících službách ve městě je taktéž jejich orientace na klienty podle jejich věku. Analýza ukazuje, že největší počet sociálních služeb v Kolíně je podle věku stávajících klientů zaměřen na starší věkové skupiny, méně již na skupiny dětí a mládeže do 17 let. Nejméně sociálních služeb má jako klienty děti do šesti let. Péči o tyto nižší věkové skupiny v Kolíně však nahrazují služby navazující - klienty ve věku do 26 let má poměrně velký počet z nich, naopak mezi jejich klienty o něco méně figurují ti z vyšších věkových skupin. Pro podrobný pohled viz následující tabulka 10.

Tabulka 10: Počty sociálních služeb dle věkových skupin klientů

skupiny klientů dle věku	sociální služby		navazující služby	
	počet služeb	% z celkového počtu sociálních služeb	počet služeb	% z celkového počtu navazujících služeb
do 6 let	5	17,2%	7	33,3%
6-14 let	7	24,1%	9	42,9%
15-17 let	7	24,1%	11	52,4%
18-26 let	17	58,6%	10	47,6%
27-29 let	16	55,2%	8	38,1%
30-39 let	21	72,4%	7	33,3%
40-49 let	17	58,6%	6	28,6%
50-59 let	17	58,6%	6	28,6%
60-69 let	20	69,0%	8	38,1%
70-79 let	16	55,2%	8	38,1%
80 let a více	13	44,8%	5	23,8%

Poznámka: Součet služeb se nerovná 50 a součet procent se nerovná stu, neboť poskytovatelé mohli logicky uvést více možností.

Dalším aspektem, který by nás měl při souhrnném hodnocení všech poskytovaných sociálních i navazujících služeb zajímat, je dělení poskytovaných služeb na (a) rezidenční, (b) ambulantní, (c) terénní a (d) další (například ty, které jsou poskytovány klubovým způsobem). Nejvíce sociálních i navazujících služeb je poskytováno ambulantním způsobem, v případě sociálních služeb jich je téměř třikrát více než služeb pobytového charakteru. Dále viz graf.

Poznámka: Součet služeb se nerovná 50 a součet procent se nerovná stu, neboť poskytovatelé mohli logicky uvést více možností.

Služby, které poskytují ambulantní a terénní služby zároveň: *Probační a mediační služba ČR, Sociálně aktivizační služby, Průvodcování a předčítání, Sociální rehabilitace - TyfloCentrum, Raná péče pro rodiny dětí s těžkým zrakovým a kombinovaným postižením- Společnost pro ranou péči, Služby odlehčovací péče - o.s. Volno, Sociální poradenství a svépomocné skupiny - VIDA, Středisko rané péče - Oblastní charita Kutná Hora*

Velmi důležitým hlediskem pro další analýzu jsou cílové skupiny, na které se jednotliví poskytovatelé (a jimi nabízené služby) orientují. Průzkumu v rámci komunitního plánování sociálních služeb se zúčastnilo nejvíce těch, kdo poskytují služby zdravotně postiženým (celkem 15 poskytovaných sociálních služeb, tedy více než polovina) a seniorům (13 poskytovaných sociálních služeb, tedy téměř polovina). Poskytovatelé mohli samozřejmě uvést více cílových skupin, ke kterým směřují své služby, a právě kombinace cílové skupiny seniori a zdravotně postižení (eventuelně osoby s kombinovaným postižením) se objevovala velmi často (dvě třetiny služeb pro seniory jsou zároveň využívány i zdravotně postiženými). Nejnižší počet sociálních služeb je určen pro cílové skupiny osob společensky nepřizpůsobivých, matek s dětmi a etnickým skupinám.

Nicméně na skupiny, na které se tolik nezaměřují samy sociální služby, se více soustředí služby navazující. Nejvíce navazujících služeb v Kolíně je určeno dětem a mládeži, podstatně méně pak seniorům či kombinovaně postiženým. Dá se říci, že navazující služby v Kolíně kladou více důraz na méně zachytitelné a početně menší skupiny klientů, jako jsou již zmíněné etnické skupiny, matky s dětmi či

společensky nepřizpůsobivé. Navazující služby zde tedy doplňují nabídku služeb sociálních. Podrobnější údaje o cílových skupinách poskytuje následující tabulka.

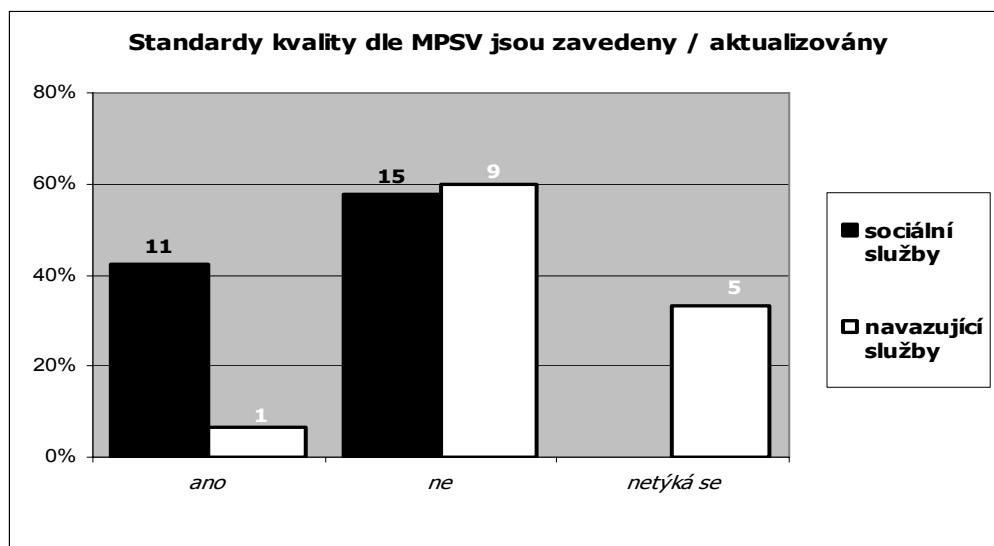
Tabulka 11: Cílové skupiny uživatelů sociálních služeb a počty služeb na ně zaměřených

cílová skupina	sociální služby		navazující služby	
	počet služeb	% z celkového počtu sociálních služeb	počet služeb	% z celkového počtu navazujících služeb
zdravotně postižení	15	51,7%	8	38,1%
senioři	13	44,8%	4	19,0%
kombinovaně postižení	9	31,0%	4	19,0%
duševně nemocní	7	24,1%	5	23,8%
mentálně postižení	6	20,7%	4	19,0%
ohrožení závislostí	6	20,7%	5	23,8%
osoby v sociální krizi	6	20,7%	6	28,6%
nezaměstnaní	4	13,8%	4	19,0%
děti a mládež	4	13,8%	9	42,9%
jiné	4	13,8%	1	4,8%
rodiny	3	10,3%	6	28,6%
ohrožení sociálně patologickými jevy	3	10,3%	6	28,6%
společensky nepřizpůsobiví	2	6,9%	5	23,8%
etnické skupiny	2	6,9%	7	33,3%
matky s dětmi	2	6,9%	5	23,8%

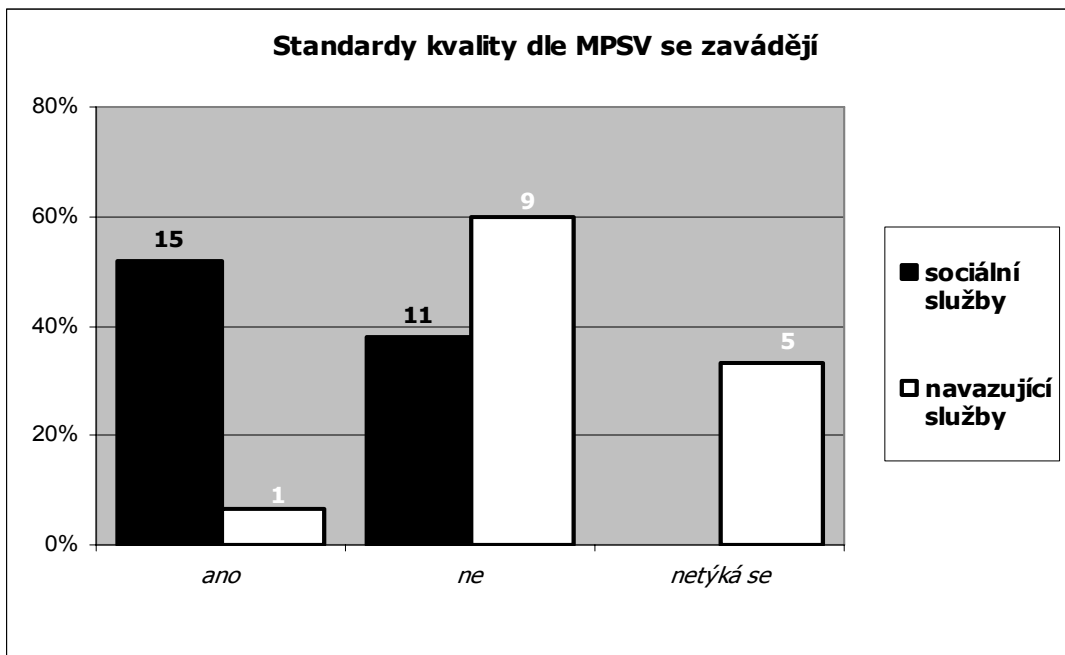
Poznámka: Součet služeb se nerovná 50 a součet procent se nerovná stu, neboť poskytovatelé mohli logicky uvést více možností.

III.3. Kvalita poskytovaných služeb a její sledování

Přestože jsou sociální služby zaměřeny na péči o člověka v mnoha dimenzích, ať už materiálních či psychologických, i zde je možno a záhodno mít stanovena kritéria, podle kterých se poměřuje kvalita služby. I sociální služba může být dobrá či špatná, jak z hlediska odborných kritérií, tak z hlediska klientů. V České republice jsou to Standardy kvality sociálních služeb MPSV, které jsou hlavním nástrojem měření a managementu kvality sociálních služeb. V Kolíně má tyto standardy MPSV zavedeno zatím pouze kolem dvou pětín sociálních služeb.

Jak je však patrné z dalšího grafu, dle vyjádření organizací v dotazníku by v Kolíně neměla zbýt žádná sociální služba, která tyto standardy kvality nemá zavedeny. Přípravu na jejich implementaci či již započaté zavádění standardů deklarovali všichni poskytovatelé, kteří je dosud zavedeny nemají. Nad jednu navazující službu, která je taktéž zavedeny má, toto plánuje ještě jedna další navazující služba.

Dalším ze způsobů zajišťování a udržování kvality sociálních služeb kromě dodržování institucionálního a kvantifikovatelného standardu je také zpětná vazba od uživatelů. Klient bývá většinou člověkem, který je schopen poskytovanou službu zhodnotit co do svého očekávání a efektu, jež mu poskytnutá služba přinesla. Mezi způsoby zajišťování si zpětné vazby jsou těmi hlavními dotazník a osobní rozhovor, přičemž dotazník bývá zpravidla anonymní, rozhovor většinou nikoli. Zpětnou vazbu pomocí dotazníku si získává pouze o něco více než třetina sociálních služeb, a daleko častější je využití osobní rozhovoru. Pro získávání zpětné vazby využívají rozhovoru s klientem téměř všechny sociální služby. U navazujících služeb je úsilí o získání zpětné vazby méně intenzivní - opět sice taktéž využívá dotazníku zhruba třetina z nich, není ovšem příliš zastoupeno získávání zpětné vazby rozhovorem, který provádí pouze zhruba čtvrtina navazujících služeb.

Tabulka 12: Formy zjišťování zpětné vazby od uživatelů

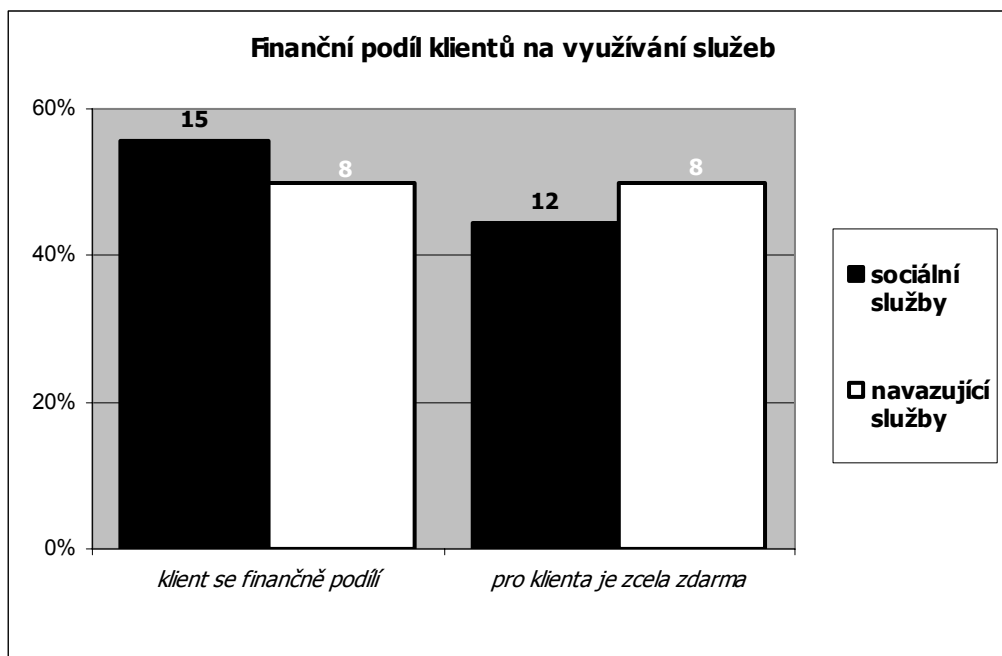
Způsob zjišťování		sociální služby		navazující služby	
		počet služeb	% z celkového počtu sociálních služeb	počet služeb	% z celkového počtu navazujících služeb
dotazník	ano	10	38,5%	5	33,3%
	ne	16	61,5%	9	60,0%
	netýká se	0	0,0%	1	6,7%
rozhovor	ano	24	92,3%	4	26,7%
	ne	2	7,7%	10	66,7%
	netýká se	0	0%	1	6,7%

Služby, které si zajišťují zpětnou vazbu klientů dotazníkem a rozhovorem zároveň: Program primární prevence, Sociální programy, Kontaktní centrum - o.s. Prostor, Volnočasové aktivity a Otevřený klub Céčko - Dům dětí a mládeže, Středisko výchovné péče, Raná péče - Společnost pro ranou péči, Středisko respitní péče - o.s. Volno, Sociálně terapeutická dílna a Odlehčovací služby - Diakonie ČCE, Středisko rané péče - Oblastní charita Kutná Hora

III.4. Provozní aspekty poskytovaných služeb

Pro klienty bývá při využívání sociálních služeb důležité taktéž to, zda za ni musí zaplatit nebo mají možnost užívat je zdarma. Pro organizace je zde zase důležité, zda jsou jim klienti i zdrojem určitých příjmů, nebo zda své služby nabízejí zcela zdarma a finance získávají z jiných zdrojů. V Kolíně není ani mezi sociálními, ani mezi navazujícími službami taková, za níž by klienti byli nuceni platit v plné výši. U obou druhů služeb v Kolíně se klienti buď na nákladech podílejí částečně, či je mají zcela zdarma. Jak v případě sociálních, tak u navazujících služeb je tomu zhruba půl napůl. Klienti se na nákladech poskytované služby částečně podílejí ve zhruba třetině případů. V případě občanských sdružení je častější poskytování zdarma (v tomto případě se většinou jedná o služby související se sociálními službami, zkvalitňující život potřebným), finanční podíl uživatele je zase častější u příspěvkových organizací (resp. organizací zřízených městem). Vychází to zejména z rozdílu v charakteru služeb, které příspěvkové organizace a občanská sdružení poskytují.

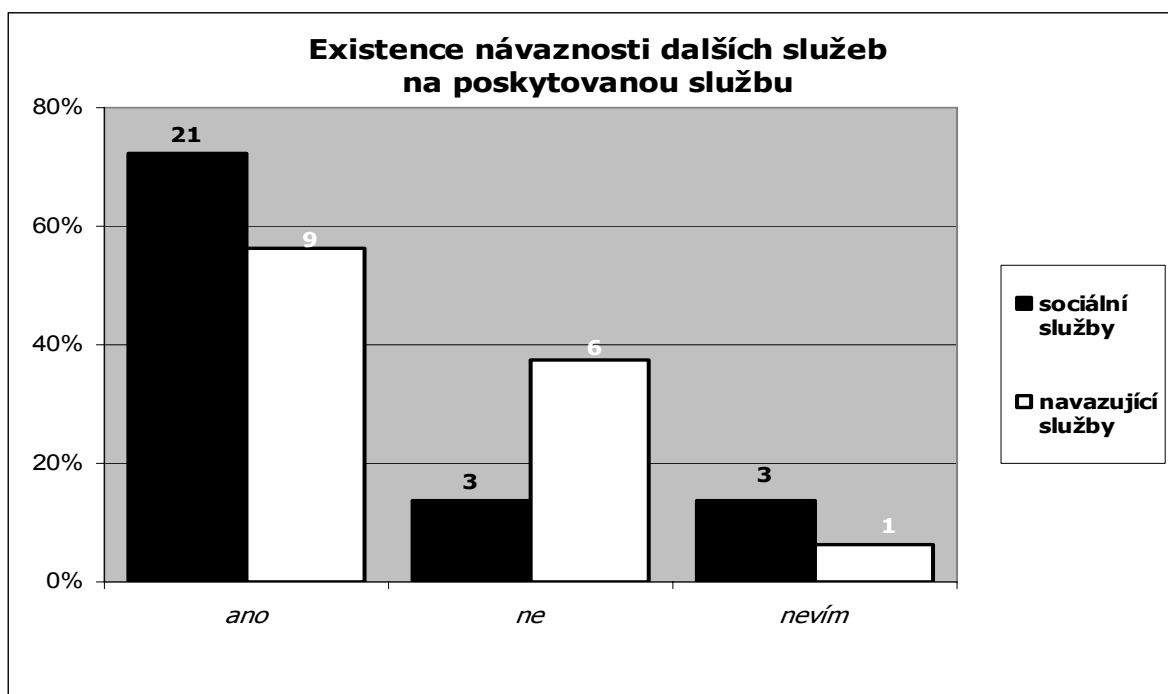

S finanční situací poskytovatelů sociálních i navazujících služeb samozřejmě souvisí fyzické místo, kde poskytování služeb probíhá. Z hlediska nákladů je významné, zda poskytovatel užívá komerčního či zvýhodněného pronájmu, zda sídlí ve vlastním prostoru či prostoru daném do užívání zdarma nebo jen za symbolickou cenu. Poskytovatelů, jimž prostor patří, je v Kolíně pouze menšina. Nejrozšířenější je fungování v prostoru za zvýhodněné nájmené (11 sociálních služeb a jedna navazující), ale také v prostoru poskytnutém zřizovatelem (čtyři sociální služby a pět navazujících).

Tabulka 13: Prostory poskytování služeb s ohledem na formu nájemného

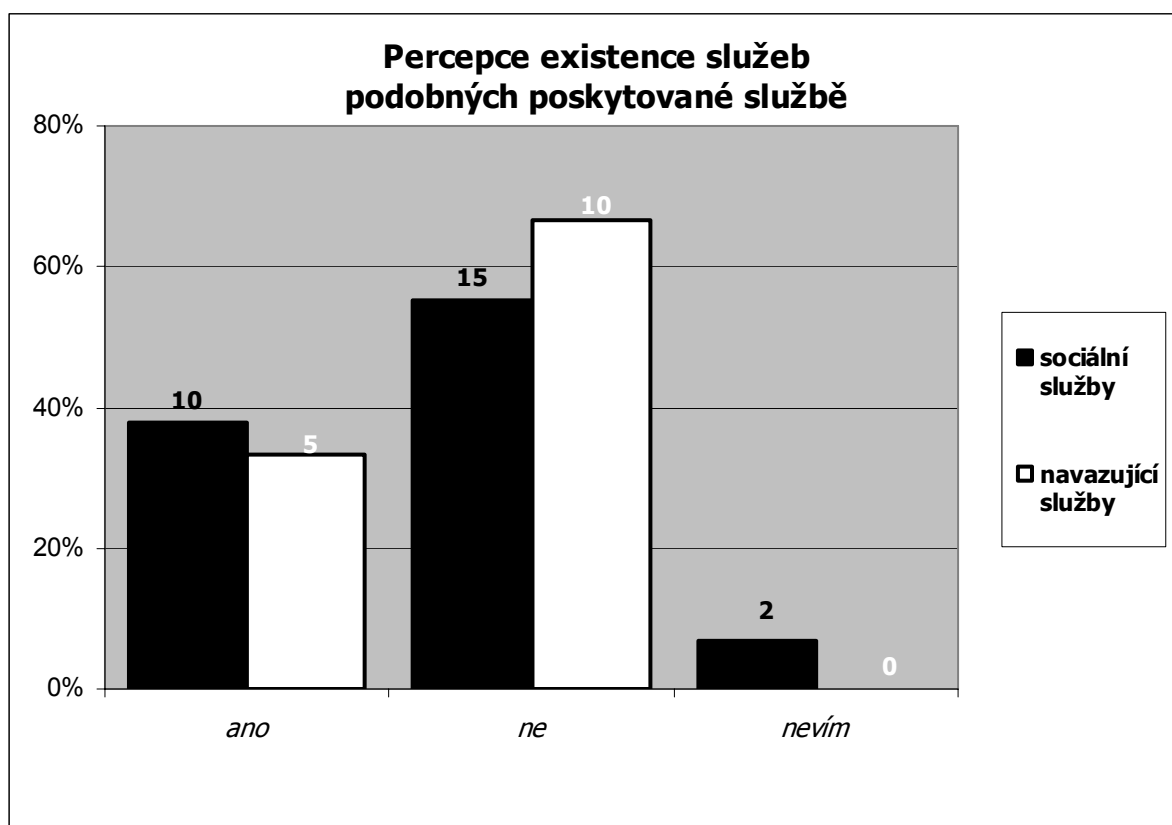
charakter prostor	sociální služby		navazující služby	
	počet služeb	% z celkového počtu sociálních služeb	počet služeb	% z celkového počtu navazujících služeb
prostory přímo patřící majiteli	3	11,5%	2	14,3%
prostory poskytnuté zřizovatelem	4	15,4%	5	35,7%
prostory pronajaté za tržní nájemné	3	11,5%	1	7,1%
prostory pronajaté za zvýhodněné nájemné	11	42,3%	1	7,1%
zapůjčené prostory	2	7,7%	1	7,1%
prostory pronajaté za tržní nájemné od obce	1	3,8%	1	7,1%
jinde	2	7,7%	3	21,4%

Důležitým znakem fungování sektoru sociálních služeb je jejich provázanost. Pozitivním výsledkem je, že na 21 služeb z 27 sociálních služeb navazují další služby a pouze u čtyř služeb tomu tak není. Nízké zastoupení odpovědí „nevím“ naznačuje poměrně vysoké povědomí a přehled poskytovatelů o službách ve svém okolí. To se dá považovat za velmi pozitivní, protože povědomí o jiných službách ve vztahu k těm vlastním může stimulovat rozličné formy spolupráce a celkově vést k lepší koordinaci uvnitř sektoru sociálních i navazujících služeb v zájmu potřeb komunity a jejich obyvatel. Právě pro úspěšný průběh komunitního plánování sociálních služeb je vzájemná návaznost služeb a dobré povědomí poskytovatelů o ní dobrým základem.

Služby, které uvádějí existenci služeb podobných té, kterou samy poskytují: *Městský domov důchodců, Dům s pečovatelskou službou, Městská pečovatelská služba, Sociální poradenství - Kojenecký ústav, Volnočasové aktivity, Otevřený klub Céčko - Dům dětí a mládeže, Probační a mediační služba, Osobní asistence - o.s. DIGNO, Raná péče - Společnost pro ranou péči, Sociálně aktivizační služby, Průvodcování, předčítání - TyfloCentrum, Oddělení sociálních lůžek - Oblastní nemocnice Kolín, Sociální poradenství a svépomocné skupiny - VIDA, Odlehčovací služby - Diakonie ČCE, Středisko rané péče - Oblastní charita Kutná Hora, Sociální poradenství - Centrum pro zdravotně postižené, Rehabilitace a rekondice - Svaz postižených civilizačními chorobami*

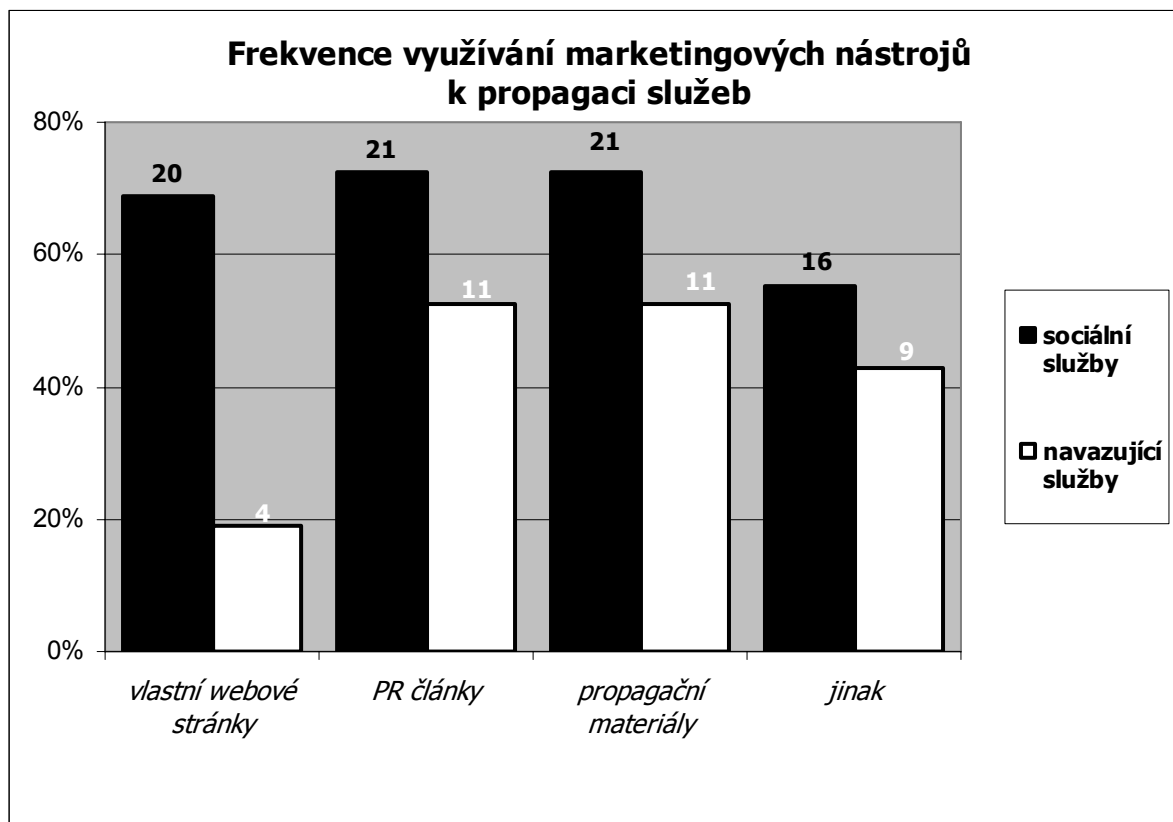
S návazností služeb navzájem souvisí také to, zda se v komunitě vyskytují poskytovatelé, kteří nabízejí podobné služby. Poskytovatelé podobných služeb si mohou přímo konkurovat, či se doplňovat nebo vzájemně spolupracovat. V Kolíně existenci podobných služeb uvádí zástupci téměř dvou pětín sociálních i navazujících služeb.

Služby, na něž neexistuje návaznost dalších služeb: *Areion, tísňová péče pro seniory - Život 90, Protialkoholní záchytná stanice, Kontaktní centrum - o.s. Prostor, Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, Středisko výchovné péče, Probační a mediační služba, Osobní asistence - o.s. DIGNO, Sociální poradenství a svépomocné skupiny - VIDA*

Jak bylo výše naznačeno, komunikace s okolním prostředím je podstatnou aktivitou nejen světa komerce, ale i sociálních a navazujících služeb. Nejenže se často i ony ocitají ve vzájemné konkurenci, a musejí proto o sobě dát vědět, ale je pro ně podstatné i to, aby se o nich dozvěděli potenciální uživatelé, či také možní dárci a podpůrci.

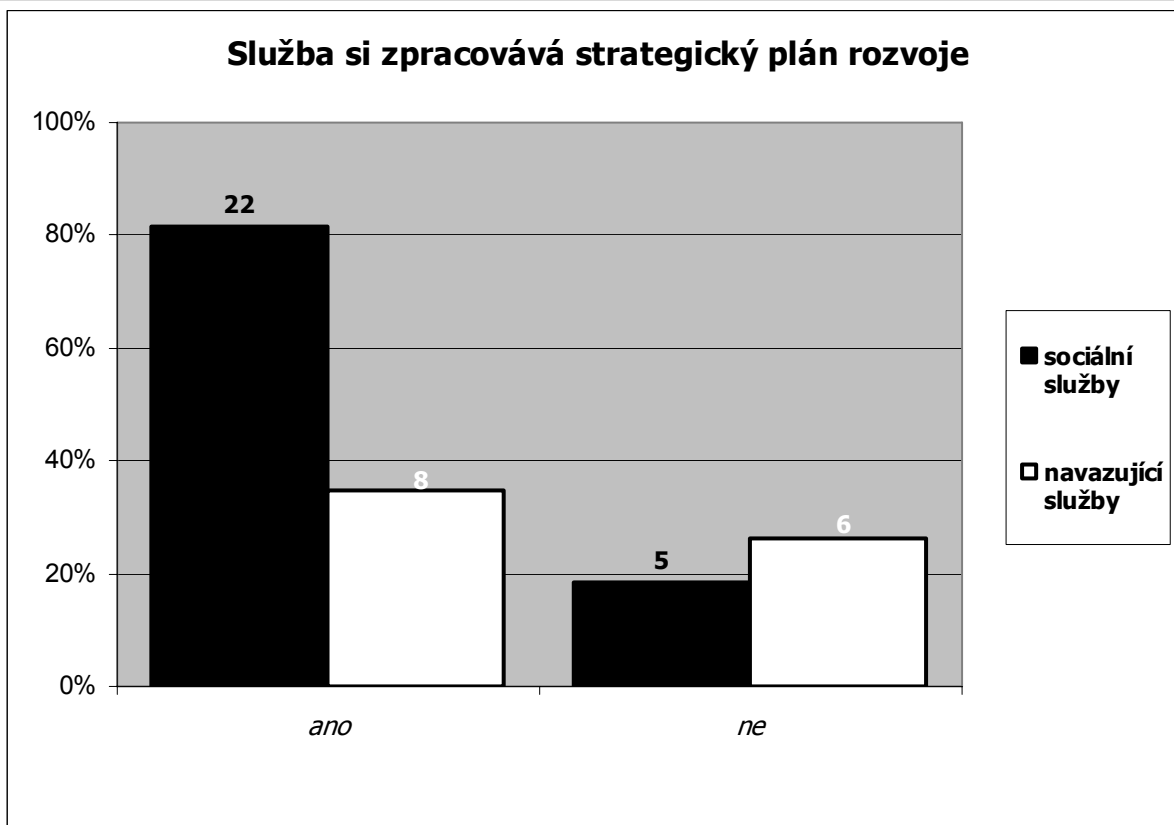
V době elektronické komunikace je zásadním způsobem propagace existence webových stránek. Ze zkoumaných sociálních služeb jimi disponuje více než dvoutřetinová část, naopak u navazujících služeb webových stránek pro prezentaci příliš využíváno není. Ještě větší počet sociálních služeb vydává propagační materiály a uveřejňuje články v tisku. Tyto dva způsoby hojně využívají k prezentaci i služby navazující. Nutno však dodat, že intenzivní prezentaci svých služeb se více věnují občanská sdružení a církevní organizace, než příspěvkové organizace.

Poznámka: Součet služeb se nerovná 50 a součet procent se nerovná stu, neboť poskytovatelé mohli logicky uvést více možností.

Služby, které propagují své služby všemi třemi uvedenými způsoby zároveň: Areión, tísňová péče pro seniory - Život 90, Kontaktní centrum, Program primární prevence, Sociální programy, Terénní program - o.s. Prostor, Krizová pomoc, Telefonická krizová pomoc - o.s. Povídej, Otevřený klub Céčko - Dům dětí a mládeže, Středisko výchovné péče, Osobní asistence - o.s. DIGNO, Raná péče - Společnost pro ranou péči, Sociální poradenství, Sociálně aktivizační služby, Průvodcování, předčítání Sociální rehabilitace - TyfloCentrum, Středisko respitní péče - o.s. Volno, Sociální poradenství a svépomocné skupiny - VIDA, Sociálně terapeutická dílna a Odlehčovací služby - Diakonie ČCE, Středisko rané péče - Oblastní charita Kutná Hora

Posledním dalším zkoumaným aspektem služeb je to, zda si jejich poskytovatelé zpracovávají strategický plán rozvoje. Dokument tohoto typu není při poskytování sociálních či navazujících služeb nutností, nicméně jeho existence značí, že rozvoj organizace je plánovaný, průběžně reflektovaný a následně hodnocený. Strategický plán rozvoje je jedním ze znaků racionálního řízení organizace a existence jasně představy o budoucím směřování. Následující graf ukazuje, kolik služeb si takový plán zpracovává či nezpracovává.

Organizace nezpracovávající si strategický plán rozvoje: *Dům s pečovatelskou službou, Městský penzion pro důchodce, Klub důchodců, Protialkoholní záchranná stanice, Jesle Městského úřadu, Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, Středisko výchovné péče, Společnost pro ranou péči, Oddělení sociálních lůžek - Oblastní nemocnice Kolín, Svaz postižených civilizačními chorobami*

III. 5. Finanční aspekty

Z celkového počtu padesáti sociálních a navazujících služeb bylo do analýzy zahrnuto pouze 28 - 30 služeb (různí se u jednotlivých otázek), protože více poskytovatelů příslušnou otázku nevyplnilo. Z tohoto důvodu není možné poskytnout celistvý a smysluplný obraz o finanční situaci a charakteristikách poskytovatelů v Kolíně obecně. Účelem však zároveň není vyjmenovávat jednotlivé částky a procenta příjmů z různých zdrojů u jednotlivých poskytovatelů zvlášť. Následující část se proto snaží ukázat ty nejzajímavější a nejobecnější rysy finanční situace poskytovatelů, které by však neměly být chápány jako příliš přesně výstižné pro kolínskou komunitu. Jedná se spíše o výběr zajímavých rysů ve snaze alespoň velmi zhruba situaci nastínit.

Z hlediska hospodaření, respektive celkových nákladů na poskytované služby, až na výjimky není možné vysledovat podobnosti mezi jednotlivými typy poskytovaných služeb. Pochopitelně nejnákladnější jsou zařízení, která poskytují celodenní a komplexní péči o klienta včetně ubytování. Zcela nejdražší je provoz Městského domova důchodců (přes sedmáct milionů korun ročně) a Městské pečovatelské služby (přes šest milionů Kč ročně), kteréžto zařízení poskytují služby řádově několika desítkám klientů a vykazující ročně tisíce úkonů. Počty služeb dle výše rozpočtu v loňském roce shrnuje následující tabulka:

Tabulka 15: Počty služeb dle výše jejich rozpočtů v roce 2006

rozpočet v roce 2006	počet služeb	% z celkového počtu služeb
80-100 tisíc Kč	4	14,3%
101-200 tisíc Kč	2	7,1%
201-500 tisíc	3	10,7%
501 tisíc-1 milion Kč	5	17,9%
1-1,5 milionu Kč	2	7,1%
1,5-2,5 milionu Kč	5	17,9%
2,5-5 milionů Kč	5	17,9%
nad 5 milionů Kč	2	7,1%

Další tabulka uvádí jednotlivé poskytovatele ve skupinách dle výše rozpočtu.

Tabulka 16: Seznam služeb dle výše jejich rozpočtů v roce 2006

do 100 tisíc Kč	TyfloCentrum - Sociální poradenství, Sociální rehabilitace, ČTU - T.K. Arnika, o.s. Prostor - Program primární prevence
101-200 tisíc Kč	Svaz diabetiků, Svaz postižených civilizačními chorobami
201-500 tisíc Kč	Kluby důchodců, TyfloCentrum Praha - Sociálně aktivizační služby, Sportovní klub Draci,
501 tisíc-1 milion Kč	o.s. Povídej - Krizová pomoc, Telefonická krizová pomoc, VIDA, DDM - Otevřený klub Céčko, Oblastní charita Kutná Hora - Středisko rané péče
1-1,5 milionu Kč	Protialkoholní záchytná stanice, Ubytovna pro osoby bez přístřeší
1,5-2,5 milionu Kč	Život 90, Volno - Středisko respitní péče, Jesle Městského úřadu, Dům s pečovatelskou službou, Městský penzion pro důchodce
2,5-5 milionů Kč	o.s. Prostor - Terénní program, Kontaktní centrum, DIGNO, Společnost pro ranou péči, DDM - Volnočasové aktivity
nad 5 milionů Kč	Městská pečovatelská služba, Městský domov důchodců

Těchto vybraných 28 služeb mělo v roce 2006 celkově rozpočty přes 60 milionů Kč. Další tabulka vycházející z údajů třiceti poskytovatelů, kteří zodpověděli relevantní část otázky, poskytuje pohled na to, odkud poskytovatelé sociálních a navazujících služeb čerpají finance na svou činnost. Je z ní patrné, že nejčastějším zdrojem, z něhož čerpají finance v obou případech dvě třetiny poskytovatelů jsou příspěvky kraje a úhrady klientů (nejčastější ovšem neznamena největší). Téměř polovina poskytovatelů dále čerpá státní dotace, přes dvě pětiny využívají příspěvky obcí. Poměrně málo naopak získávají služby peníze z členských příspěvků či z veřejných sbírek.

Tabulka 17: Využívání vyjmenovaných zdrojů financí mezi službami v roce 2006

typ zdroje financí	počet služeb	% z celkového počtu služeb
příspěvky kraje	19	63,3%
úhrady klientů	19	63,3%
státní dotace	14	46,7%
příspěvky obce	13	43,3%
příspěvky zřizovatele	9	30,0%
granty EU	9	30,0%
vlastní činnost	8	26,7%
granty nadací	8	26,7%
sponzoring, dary	8	26,7%
jiné	8	26,7%
Úřad práce	7	23,3%
členské příspěvky	5	16,7%
veřejné sbírky	3	10,0%

Důležité je také to, z kolika zdrojů zároveň služby své finance získávají - je výjimečné, že službě stačí pouze jediný zdroj. V oblasti služeb je naopak charakteristické, že jsou finance získávány z většího počtu zdrojů zároveň. V tomto průzkumu se ukázalo, že z třiceti služeb, které otázku zodpovědělo, má 16 služeb čtyři a více zdrojů financí. Podrobněji následující tabulka.

Tabulka 18: Počty služeb dle počtu finančních zdrojů, z nichž čerpaly v roce 2006

počet zdrojů financí	počet služeb	% z celkového počtu služeb
jeden zdroj	1	3,3%
dva zdroje	3	10,0%
tři zdroje	10	33,3%
čtyři zdroje	5	16,7%
pět zdrojů	2	6,7%
šest zdrojů	3	10,0%
sedm zdrojů	5	16,7%
osm zdrojů	1	3,3%

Údaje o tom, kolik má služba zdrojů či jaké zdroje jsou využívány nejčastěji, však neříkají mnoho o tom, které zdroje hrají v rozpočtech služeb tu hlavní roli. Tuto informaci přináší následující tabulka, která u jednotlivých zdrojů vyjmenovává služby, pro jejichž rozpočet je tento zdroj významný a uvádí, kolik procent daný zdroj v jejich rozpočtu tvoří. Nejsou zde uvedeny zdravotní pojišťovny, jež neuvedl mezi svými zdroji žádný poskytovatel, a dále veřejné sbírky či členské příspěvky, jejichž podíl hraje v rozpočtech roli zcela marginální.

Tabulka 19: Finanční zdroje a služby, v jejichž rozpočtu hrály 2006 dané zdroje největší roli

typ zdroje financí	Služby, v jejichž rozpočtu hraje tento zdroj významnou roli a procentní vyjádření, kolik v jejich rozpočtu tvoří
státní dotace	DDM - Otevřený klub Céčko (63%), Společnost pro ranou péči (59%), o.s. Povídej - Telefonická krizová pomoc
příspěvky zřizovatele	Kluby důchodců (96%), Městská pečovatelská služba (90%), Jesle Městského úřadu (84%), Dům s pečovatelskou službou, Městský penzion pro důchodce (64%)
příspěvky obce	DDM - Otevřený klub Céčko (37%)
příspěvky kraje	Diakonie ČCE - Odlehčovací služby (94,8%), Sociálně terapeutická dílna (80,9%), Protialkoholní záchytná stanice (74%), VIDA (52,8%), Volno (51%), Život 90 (46,2%)
vlastní činnost	ČTU - T.K. Arnika (21%), DDM - Voločasové aktivity (15%)
úhrady klientů	Ubytovna pro osoby bez přístřeší (61%), Svaz diabetiků (59%), ČTU - T.K. Arnika (55%), SPCCH (38%), Městský domov důchodců (33%)
Úřad práce	DIGNO (31%)
granty EU	TyfloCentrum - Sociální rehabilitace (100%), TyfloCentrum - Sociální poradenství i Sociálně aktivizační služby (80%), o.s. Prostor - Kontaktní centrum (49%), Terénní program (43,5%), Volno (21%)
granty nadací	Sportovní klub Draci (31%), o.s. Prostor - Kontaktní centrum (31%), OCH Kutná Hora - Středisko rané péče (22,1%)
sponzoring	SONS (84%), o.s. Povídej - Telefonická krizová pomoc (55%), DDM - Otevřený klub Céčko (30%), o.s. Povídej - Krizová pomoc (24%)

IV. Podrobná analýza dle definovaných pracovních skupin

V Kolíně se na přípravě komunitního plánu sociálních služeb podílejí podílet čtyři pracovní skupiny. Pro podrobnější analýzu jsme proto pro přehlednost a účelnost poskytované služby rozdělili podle těchto pracovních skupin:

1. Senioři

2. Osoby se zdravotním postižením včetně osob mentálně a kombinovaně postižených, a duševně nemocných

3. Rodina, děti a mládež

4. Osoby v přechodné sociální krizi, osoby nepřizpůsobivé, nezaměstnaní, osoby ohrožené závislostmi

V dalším textu jsou všechny podrobně popisované služby podle těchto pracovních skupin. Je bezpochyby, že takové rozdělení může být u některých služeb přinejmenším zavádějící - zvláště tam, kde má služba mnoho cílových i věkových skupin klientů. Proto by takovéto rozdělení mělo být chápáno spíše jako orientační. Některé služby o.s. Prostor, o.s. Digno a Středisko výchovné péče jsou uvedeny ve více pracovních skupinách.

1. SLUŽBY ZAMĚŘENÉ ZEJMÉNA NA SENIORY

V rámci skupiny služeb zaměřených zejména na seniory bylo v průzkumu zachyceno *osm služeb (mezi něž zatím nepočítáme Centrum pro seniory, jež dosud služby neposkytuje, je pouze založeno občanské sdružení), které provozuje stejný počet poskytovatelů*. Pouze jednu z těchto služeb - kluby důchodců - nelze označit přímo za sociální ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., avšak jedná se o službu, které je taktéž orientována na pomoc seniorům v jejich životní situaci.

Mezi kolínskými poskytovateli sociálních služeb lze najít významné rozdíly co do velikosti a rozsahu poskytovaných služeb. Největšími poskytovateli s ohledem na počet zaměstnanců jsou Městský domov důchodců počtem zaměstnanců blízký se k padesáti a Městská pečovatelská služba s třiceti zaměstnanci. K poskytování ostatních služeb pro seniory dostačuje velmi nízký počet pracovníků - většinou nepřesahující deset zaměstnanců, a to i přes leckdy poměrně vysoký počet úkonů či kontaktů s klienty, které se v rámci té které služby odehrávají.

V Kolíně hrají velkou roli *pobyťová zařízení*, přestože za rezidenční sociální službu je možné považovat pouze dvě, a to Městský domov důchodců a Oddělení sociálních lůžek Oblastní nemocnice Kolín. Mimoto se v Kolíně nachází ještě Penzion pro důchodce a Dům s pečovatelskou službou, které zajišťují pečovatelskou službu v chráněném bydlení. Účelem těchto služeb je co nejdéle prodloužit dobu, po kterou může senior či seniorka setrvat ve stavu co nejvyšší míry soběstačnosti.

V Kolíně je zároveň možno identifikovat *poměrně rozvítenou spolupráci mezi jednotlivými poskytovateli*. Za středobod sítě spolupráce lze označit Městskou pečovatelskou službu, již mezi spolupracujícími organizacemi uvádí nejvíce poskytovatelů.

Největším zřizovatelem kolínských sociálních služeb zaměřených zejména na seniory je město Kolín - Penzion pro důchodce, Dům s pečovatelskou službou, Městský domov důchodců, Pečovatelská služba a Kluby důchodců jsou příspěvkovými organizacemi města Kolín. *Více než polovina služeb pro seniory je tedy v Kolíně poskytována samotným městem jako zřizovatelem.*

Pro úplnější přehled si nyní rozdělme služby dle způsobu poskytování a popíšeme podrobněji.

Rezidenční služby

Dvě kolínské sociální služby lze bezvýtku označit za rezidenční sociální služby určené zejména pro seniory - jedná se o **Městský domov důchodců** a **Oddělení sociálních lůžek Oblastní nemocnice Kolín**.

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Poskytované služby
Městský domov důchodců	Domov pro seniory	-domov pro seniory
Oblastní nemocnice Kolín	Sociální služby ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	-sociální poradenství -tísňová péče -odlehčovací služby -sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních

Městský domov důchodců je jednou z největších sociálních služeb v Kolíně, s počtem 45 zaměstnanců a kapacitou osmdesáti lůžek. Jeho služby zahrnují ubytování, stravování, praní prádla a šatstva, pečovatelské úkony a základní ošetrovatelskou péči. Zařízení využívají senioři od šedesáti let výše, je zde však i několik mladších osob s kombinovaným postižením. Z tří čtvrtin převažují ženy, a mezi obyvateli dominují lidé přímo z Kolína. Čekací doba na umístění se pohybuje mezi půlroky u žen a jedním až dvěma roky u mužů. Možnost přijetí do DD zakládá přiznání důchodu a snížená soběstačnost zejména z důvodu věku. Zařízení plánuje obnovu technického vybavení, zakoupení nového nábytku a školení zaměstnanců, počítá se také s celkovou rekonstrukcí. Městský domov důchodců spolupracuje s Městskou pečovatelskou službou Kolín. Kromě této služby na služby domova důchodců navazují služby Agentury Digno a Agentury domácí péče.

Oddělení sociálních lůžek Oblastní nemocnice Kolín je další rezidenční službou určenou pro seniory - je určena lidem potřebujícím pomoc druhé osoby, kterou jim nemá kdo poskytnout doma či v jiném zařízení sociálních služeb. Uživatelem se může stát ten, kdo ukončil léčbu v nemocnici, nepotřebuje akutní zdravotnickou péči, ale vyžadují dohled jiné osoby. Služba má klienty zejména ve věku 60 a více let. V provozu je nepřetržitě, poradna funguje od pondělí do pátku mezi 7:30 - 15:30. Služba, na kterou si klienti připlácejí, je poměrně nová, funguje od roku 2007. Má kapacitu dvaceti lůžek. Spolupracuje s domovem důchodců, městským penzionem pro seniory, pečovatelskou službou, o.s. DIGNO, Tísňovou péčí Kutná Hora. *V plánech je založení dobrovolnického centra, jehož dobrovolníci by docházeli za uživateli sociálních služeb dle jejich zájmu či potřeb.*

Kvazi-rezidenční služby

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Poskytované služby
Dům s pečovatelskou službou	Bydlení pro seniory a zdravotně postižené	-Domov pro seniory -Domov pro osoby se zdravotním postižením
Městský penzion pro důchodce	Chráněné bydlení pro seniory	-chráněné bydlení

Za rezidenční službu orientovanou na seniory lze v podstatě však také (avšak pouze pro účely komunitního plánování - dle zákona o sociálních službách to možné není) považovat **Městský penzion pro důchodce Kolín**. Sedm zaměstnanců tohoto penzionu poskytuje svým klientům pečovatelskou službu, chráněné bydlení a zájmovou činnost včetně aktivizačních služeb. Klienti penzionu jsou starší 70-

ti let a ze tří čtvrtin pocházejí přímo z Kolína. Uživatelé se na službě finančně podílí. *Čekací doba na umístění může být až několik let.* Služba je určena osobám se sníženou soběstačností, jejichž stav však nevyžaduje 24 hodinovou péči či péči odbornou zdravotnickou péči. Kapacita zařízení je 24 lůžek. Penzion spolupracuje s Městskou pečovatelskou službou a na jeho služby navazuje domov důchodců - snížili se soběstačnost seniora tak, že potřebuje celodenní péči, přechází do domova důchodců. *Plánem do budoucnosti je změna v poskytování služeb tak, aby byla co nejvíce podporována možnost soběstačnosti obyvatel Pensionu.*

Podobně jako Městský penzion pro důchodce se dá vnímat také **Dům s pečovatelskou službou**. Nejedná se sice o rezidenční sociální službu dle zákona o sociálních službách (který zařazuje mezi sociální služby pouze pečovatelskou službu jako takovou), nicméně je přesto zařízením s lůžky a umožňujícím tak bydlení. Jeho klienty jsou senioři nad šedesát let a zdravotně postižení mezi třiceti a čtyřiceti lety, přičemž všichni pocházejí přímo z Kolína. Toto zařízení má kapacitu 148 bytů, jež jsou v současné době všechny naplněny. Čekací doba na umístění je zhruba jeden rok. Dům s pečovatelskou službou plánuje rekonstrukci některých bytů i domů s pečovatelskou službou.

Ambulantní a terénní služby

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Poskytované služby
Centrum pro seniory Kolín	Denní stacionář pro seniory	-sociální poradenství -denní stacionář -sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené
Městská pečovatelská služba	Pečovatelská služba	-pečovatelská služba
Občanské sdružení DIGNO	Osobní asistence	-osobní asistence -průvodcovské a předčitatelské služby
Život 90 Zruč nad Sázavou	Tísňová péče pro seniory	-tísňová péče -sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené

Největším poskytovatelem zajišťujícím pro seniory úkony ambulantního a terénního typu v Kolíně je **Městská pečovatelská služba**. Jejich třicet pracovníků v přímé péči zajišťuje úkony pečovatelské služby v domácnostech klientů a v zařízeních sociálních služeb. Mezi klienty **pečovatelské služby** jsou zdravotně postižené osoby nad třicet let a samozřejmě senioři. Služba je poskytována v Kolíně i jeho okolních obcích. Pečovatelské úkony jsou poskytovány od pondělí do pátku v rozmezí 7:00-15:30. Služba je poskytována lidem se sníženou soběstačností vyplývající z věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení. Vylučovacími kritérii je špatný zdravotní stav, který vyžaduje stálou péči a také, pokud je klient pod vlivem alkoholu. Klienti se na poskytování služby finančně podílejí. V roce 2006 využívalo úkony pečovatelské služby 930 klientů, bylo rozvezeno zhruba 50.000 obědů.

Terénním způsobem je poskytována služba **Areion - tísnová péče pro seniory a zdravotně postižené občany** organizace **Život 90**, jejíž pobočka sídlí ve Zručí nad Sázavou. Tísňová péče probíhá skrze telefonický kontakt s nonstop dispečinkem, který v případě potřeby okamžitě zprostředkovává odbornou pomoc. Služba je poskytována nepřetržitě pro klienty, kterými jsou převážně senioři a dále zdravotně postižení občané. Kritérii pro poskytování jsou seniorský věk či nepříznivý zdravotní stav, klienti si na službu připlácejí. V současné době má služba 100 klientů, měsíčně se uskuteční 20 intervencí a 50 návštěv. Z Kolína je 7% klientů služby, čtyř pětina klientů bydlí ve městech a obcích

Středočeského kraje mimo okolní obce Kolína. Pomocí další propagace chce služba zvýšit počet svých klientů, přičemž neuvádí významnější problémy, s nimiž by se potýkala. Zařízení má jedenáct pracovníků, kteří poskytují službu, která je v regionu unikátní - není zde poskytována nikým jiným. *Jako hlavní problém je vnímán občasný negativní přístup, citelný zejména v případě lékařů.*

Občanské sdružení DIGNO poskytuje služby nepřetržité **osobní asistence** lidem, jejichž schopnosti jsou kvůli zdravotnímu stavu, postižení, nemoci nebo věku snižené a provádí ji v přirozeném prostředí klientů. Součástí této terénní služby jsou i předčitatelské a průvodcovské úkony. Klienti si za ni příplácejí a podmínkou poskytnutí je přiznání jednoho ze stupňů přídatku na péči. Služba má v plánu zřízení chráněné dílny, odlehčovacích služeb a denního stacionáře.

Poslední sociální službou zaměřenou na péči o seniory je, respektive bude, **Denní stacionář pro seniory**. V současné době se plánuje jeho uvedení do provozu **Centrem pro seniory Kolín**. Tento denní stacionář by měl zajišťovat péči především o seniory s různě hlubokými poruchami paměti, tj. různými druhy demence. Denní program by zahrnoval dohled nad dodržováním správného dávkování léků, stravy a tekutin, zajištění pohybových aktivit, tréninku paměti, tréninku dovedností v samoobsluze. Klienti by se na službě podíleli, službu by poskytovali tři pracovníci. Pokud by bylo zařízení uvedeno do provozu, jednalo by se o jediné zařízení poskytující pobyt v denním stacionáři pro seniory s různými typy demencí.

Navazující služby

Navazující služba		
<i>Kluby důchodců</i>	<i>Klubová činnost pro seniory</i>	<i>-kluby, otevřené kluby pro spontánní aktivity</i>

Zcela poslední služba pro seniory není sice přímo sociální službou podle zákona o sociálních službách, nicméně je součástí komunitního plánování, neboť její činnost významným způsobem doplňuje činnost sociálních služeb. **Tři kluby důchodců** zřizované městem poskytují aktivizační program pro seniory, možnost pro setkávání seniorů, zdravotní cvičení, výlety a přednášky. Jejich klienty jsou senioři nad 60 let z Kolína. Klubová činnost je poskytována denně od 13:00 do 17:00 a pro klienty je zcela zdarma. Tři pobočky navštěvuje je třicet, padesát a sedmdesát klientů denně. Každá pobočka má jednoho pracovníka a je vybavena rotopedem, TV, videem a rádiem. Do budoucna se plánuje zlepšení fyzického prostředí kluboven nákupem nového vybavení.

2. SLUŽBY ZAMĚŘENÉ ZEJMÉNA NA ZDRAVOTNĚ, DUŠEVNĚ, MENTÁLNĚ A KOMBINOVANĚ POSTIŽENÉ

V Kolíně je poskytován velmi široký rozsah služeb pro cílovou skupinu zdravotně, duševně, mentálně a kombinovaně postižených. V rámci této skupiny služeb zachytil průzkum *třináct sociálních služeb devíti poskytovatelů a pět služeb navazujících*. Největším poskytovatelem co do počtu služeb je organizace TyfloCentrum, která poskytuje čtyři služby pro nevidomé a slabozraké. Dvě služby pak poskytuje Diakonie ČCE. Všichni ostatní poskytovatelé vždy po jedné službě.

Co se týče počtu zaměstnanců, většina kolínských služeb zaměřených na zdravotně, mentálně, duševně a kombinovaně postižené je v současné době provozována s poměrně nízkými stavy zaměstnanců, s výjimkou o.s. DIGNO s 27 zaměstnanci. Mimo tyto velké poskytovatele disponuje větší část poskytovatelů služeb méně než pěti zaměstnanci. Služby zaměřené na tyto cílové skupiny, které se v Kolíně zúčastnily průzkumu v rámci komunitního plánování jsou ve velké většině ty, které jsou poskytovány zároveň ambulantním způsobem, v domácnostech a terénně, a co se duševně či mentálně postižených týče, vytvářejí spíše alternativu pobytovým službám typu psychiatrické léčebny. Umožňují osobám z těchto cílových skupin vést co nejsamostatnější a co nejplnohodnotnější život bez nutnosti nastoupit do ústavní péče či ji alespoň co nejvíce oddálit.

V komunitním plánování je zvláště klíčová spolupráce mezi jednotlivými poskytovatelskými subjekty. Mezi organizacemi zajišťujícími služby pro zdravotně, mentálně, duševně a kombinovaně postižené je spolupráce poměrně rozvinutá (často je zmiňováno TyfloCentrum) a zahrnuje i další instituce, které se přímo na tyto cílové skupiny nespécializují, zejména odborné lékaře, pečovatelskou službu či psychiatry.

Na rozdíl od služeb zaměřených zejména na seniory v případě služeb zaměřených na zdravotně, mentálně, duševně a kombinovaně postižených neplatí, že největším zřizovatelem je samo město Kolín. Tyto služby provozují v drtivé většině občanská sdružení nebo organizační jednotky celorepublikových sdružení či svazů. Dá se tedy říci, že zabezpečování služeb pro tyto cílové skupiny zvládají organizace občanské společnosti, přičemž role města, kraje či státu jako poskytovatele je zde minimální, důležitou roli hrají spíše v oblasti poskytování financí, bez nichž se tyto služby neobejdou.

Pro větší přehlednost je vhodné si v následujícím podrobnějším popisu služby rozdělit do skupin podle toho, pro jakou cílovou skupinu klientů jsou poskytovány. Služby byly dle jejich orientace roztríděny do těchto skupin: 1) *zdravotně postižení*, 2) *duševně a kombinovaně postižení* a 3) *zdravotně, mentálně a kombinovaně postižení*.

1) Zdravotně postižení

Sociální služby

Čistě na zdravotně postižené se v Kolíně orientuje šest sociálních služeb, z nichž čtyři provozuje organizace TyfloCentrum. Kromě něj poskytují zdravotně postiženým své sociální služby SONS a Centrum pro zdravotně postižené.

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Poskytované služby
Centrum pro zdravotně postižené	Sociální poradenství	-sociální poradenství
SONS	Sdružování osob se zrakovým postižením	-sociální poradenství -osobní asistence -sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené

		-sociální rehabilitace -chráněná dílna -svépomocné skupiny, zájmová sdružení osob -kluby, otevřené kluby pro spontánní aktivity
TyfloCentrum Praha	Sociální poradenství	-sociální poradenství
TyfloCentrum Praha	Sociálně aktivizační služby	-sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené
TyfloCentrum Praha	Průvodcování, předčítání	-průvodcovské a předčitatelské služby
TyfloCentrum Praha	Sociální rehabilitace	-sociální rehabilitace

Služby **TyfloCentra** se specializují na zrakově postižené. Jejich cílovou skupinou jsou těžce zrakově postižené osoby nad 18 let. *Všechny služby Tyflocentra jsou poskytovány přímo v Kolíně, a to ambulantně, v domácnostech i terénním způsobem a pro klienty jsou zcela zdarma, s výjimkou průvodcovských a předčitatelských služeb.*

TyfloCentrum má k dispozici *toto vybavení*: digitální čtecí přístroj s hlasovým výstupem, sadu bílých holí (orientačních, signalizačních a opěrných), glukometr s hlasovým výstupem a podpisovou šablonu.

Obecně u služeb TyfloCentra existuje úzká *spolupráce* se SONS ČR. TyfloCentrum dále spolupracuje s CZP při vzájemném předávání informací uživatelům, s Pečovatelskou službou při předávání kontaktů pro budoucí uživatele, s kolínskými očními lékaři, s Městským úřadem Kolín, s Tyfloservisem při přednáškách, osvětě, výstavách a v oblasti pomůcek.

Celkově je *v plánech* kolínského TyfloCentra zvyšování informovanosti o zvyšované službě, rozšíření počtu kompenzačních pomůcek a průběžně vzdělávat své pracovníky v oblasti sociálního poradenství a zvyšovat tak jejich odbornou kvalifikaci.

Situaci zrakově postižených osob by dle pracovníků TyfloCentra zlepšil aktivnější přístup očních lékařů v předávání informací, dodržování vyhlášky při stavebních pracích ve městě (kdy je její porušování pro zrakově postižené nebezpečné) a systém navigace na poště (Náměstí Republiky), který by zrakově handicapovaným vyšel vstříc, na rozdíl od stávající světelné navigace.

Samo TyfloCentrum se v současné době potýká s malými prostory, které neumožňují rozvinout služby v plném a možném rozsahu. Nyní krátce k jednotlivým službám TyfloCentra.

Služba **Sociální poradenství** zajišťuje handicapovaným uživatelům informace o zákonných možnostech v oblasti kompenzačních pomůcek, průkazů mimořádných výhod, příspěvku na péči a podobně. Poradenství používá metody systemického přístupu. kromě samotného sociálně a pracovního poradenství depistáž klientů pro ambulantní práci, zprostředkovává kontakt zrakově postižených s jinými institucemi, konzultace s odborníky a půjčování kompenzačních pomůcek. Dva zaměstnanci učiní cca 15 kontaktů za měsíc.

Služba **Sociální rehabilitace** zahrnuje nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, pomoc při uplatňování práv a výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti. Služba, kterou zajišťují dva zaměstnanci, je k dispozici v pondělí a středu mezi 8:00-16:00, čtvrtek 8:00-18:00 a pátek 8:00-14:00 a je vybavena speciálními kompenzačními pomůckami a PC s hlasovým výstupem.

V rámci **Sociálně aktivizačních služeb** se odehrávají naučné besedy, kurzy, kulturní akce, výlety a další aktivity socioterapeutického charakteru. Provozní doba je shodná s předchozí službou. Služba činí patnáct aktivit ročně, spravují ji dva zaměstnanci. **Průvodcovské a předčitatelské služby**

mají za cíl umožnit klientům co nejvyšší míru osobní nezávislosti a naplňování potřeb. Nejčastěji je poskytován doprovod na úřady a k lékaři. Je to jediná služba TyfloCentra, na níž si klienti připlácejí. Počet klientů je zhruba dva týdně.

Na zrakově postižené se specializují i služby **Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých**. SONS zajišťuje těžce zrakově postiženým možnosti pro sdružování, sociálně právní poradenství, k dispozici kompenzační pomůcky, rekondiční pobyty zaměřené na výcvik sebeobsluhy a ovládání pomůcek. Tato služba je určena zrakově postiženým, jejich průvodcům či členům jejich rodin. Služba má zhruba dvacet klientů týdně, o dvacet procent méně, než je její kapacita. Organizace spolupracuje se Sdružením zrakově postižených Kolín a chtělo by navázat spolupráci na profesionální úrovni s TyfloCentrem.

Služby **Centra pro zdravotně postižené** v zařízení **Centrum ve Sluneční** spočívají v zajištění sociálního poradenství a poradenství pro uživatele sociálních služeb. Jsou určeny i pro seniory či duševně nemocné, ale těžiště tvoří zdravotně postižení, kteří tvoří 60% všech klientů. Součástí služby je sociálně psychologická podpora, sociálně právní poradenství a pořádání sociálně aktivizačních akcí. Služba má klienty ve věku nad 30 let, je ambulantní a pro klienty zcela zdarma. Měsíčně se uskuteční zhruba 80 kontaktů, kapacita zařízení je o dvacet více. Provozní doba je v pondělí mezi 8:00-16:30, úterý 8:00-15:30, čtvrtek a pátek 8:00-13:00, po dohodě je možno jinak. Činnost zajišťuje jeden pracovník. CZP spolupracuje se sdružením Šela. *Potýká se s nedostatkem fyzického prostoru a pracovníků.*

Navazující služby

Navazující služby		
<i>Sportovní klub Draci</i>	<i>Sportovní činnost zdravotně postižených</i>	<i>-kluby, otevřené kluby pro spontánní aktivity</i>
<i>Srdíčko</i>	<i>Rehabilitace a rekondice</i>	<i>-</i>
<i>Svaz diabetiků - územní organizace</i>	<i>Edukačně rehabilitační po</i>	<i>-svépomocné skupiny, zájmová sdružení osob -kluby, otevřené kluby pro spontánní aktivity</i>
<i>Svaz postižených civilizačními chorobami</i>	<i>Rehabilitace a rekondice</i>	<i>-jiné</i>

Sdružení **Srdíčko** se zaciluje na pomoc postiženým tak, aby se mohli zapojit do všech oblastí života. Důraz je kladen na rehabilitační činnost - zejména formou sledge hokeje, a rekondiční pobyty. Je v provozu celoročně a její klienti se na poskytování finančně podílí. Sdružení má k dispozici hokejové hřiště a standardní vybavení pro hru. Služba není určena pro mentálně a duševně postižení, ale výhradně zdravotně postiženým.

Sledge hokej jako aktivitu pro zdravotně postižené nabízí **Sportovní klub Draci**. Tento klub organizuje zápasy ve sledge hokeji, neformální setkávání a návštěvy společenských i kulturních akcí. Jeho členy jsou zdravotně postižení všech věkových skupin, na chodu se finančně podílejí. Překážkou je nepochopení státní správy ohledně sportu a využití volného času zdravotně postižených. Situaci klientů by zlepšila dostupnost a přístupnost kolínských sportovišť, stejně jako bezbariérová koncepce kolínských veřejných prostranství.

Svaz postižených civilizačními chorobami poskytuje svým členům rehabilitaci ve formě cvičení s prvky jógy, které se koná jednu hodinu týdně (čtvrtek 9:00-10:00) a dále jednou ročně rekondiční pobyt zvláště pro kardiaky a zvláště pro respiriky.

Územní organizace svazu diabetiků poskytuje **edukačně rehabilitační pobyt** diabetikům. Obnáší vzdělávání o diabetu, rehabilitační cvičení s prvky jógy, pohybové aktivity včetně vycházek a tance, měření krevního tlaku a glykemie a předávání zkušeností. Podmínkou poskytování služeb je onemocnění diabetem a alespoň uspokojivý zdravotní stav. Svaz má v Kolíně 24 členů, disponuje glukometrem a tonometrem. Spolupracuje s SPCCH Kolín.

2) Duševně postižení

Ve skupině služeb, které jsou v Kolíně orientovány na duševně postižené, se nachází jedna sociální služba a jedna služba navazující.

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Poskytované služby
VIDA	Sociální poradenství a svépomocné skupiny	-sociální poradenství -svépomocné skupiny, zájmová sdružení osob
Navazující služby		
Občanské sdružení Šela	Sdružování rodičů duševně nemocných dětí	-svépomocné skupiny, zájmová sdružení osob -kluby, otevřené kluby pro spontánní aktivity

Občanské sdružení **VIDA** ve svém **VIDA Centru** poskytuje zejména sociální poradenství osobám s duševním onemocněním, jejich blízkým osobám, studentům a odborníkům a široké veřejnosti. Poskytuje informace a rady v oblasti duševního zdraví a nemoci, bezpečný prostor pro přátelský rozhovor, podporu uživatelského hnutí, nástroje pro zapojení rodinných příslušníků a blízkého okolí, motivace k dalšímu aktivnímu zapojení uživatelů do systému služeb v regionu, funkci prostředníka mezi uživatelem psychiatrických služeb a profesionály (institucemi), zpětnou vazbu poskytovatelům péče. Služba má klienty ve věku 6-79 let, je poskytována ambulantně i terénně a pro klienty je zcela zdarma. Provozní doba v Kolíně je ve středu mezi 11:00-13:00 a 14:00-16:00, po telefonu pak od pondělí do neděle mezi 10:00 a 18:00. Jednou měsíčně probíhají návštěvy v LS Sadská a dvakrát měsíčně v Psychiatrické léčebně Kosmonosy. Ročně se uskuteční kolem tří set kontaktů a přes sto intervencí. Plánuje se rozšíření služby do dalších měst kraje. Organizace zmiňuje zásadní problém, jímž je neexistence služeb pro lidi s duševní poruchou v Kolíně a okolí.

Navazující službu pro osoby s duševním onemocněním poskytuje sdružení **Šela**, které pro ně provozuje klub Pohoda. Jedná se o dobrovolné svépomocné sdružení. Pouze sporadicky vyplněný dotazník však neumožňuje uvést o této službě více informací.

3) mentálně a kombinovaně postižení

V poslední popisované skupině služeb jsou ty, které jsou určeny osobám s mentálním postižením, či osobám se zdravotním postižením v kombinaci s postižením mentálním či duševním onemocněním. Patří sem šest služeb, z nichž všechny patří mezi služby sociální. Dvě z těchto služeb poskytují ranou péči, další dvě odlehčovací služby.

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Poskytované služby
Diakonie ČCE - středisko Libice nad Cidlinou	Sociálně terapeutická dílna Odlehčovací služby	-sociální poradenství -pečovatelská služba -odlehčovací služby -denní stacionář -týdenní stacionář -domov pro seniory -domov se zvláštním režimem -sociálně terapeutické dílny
Občanské sdružení DIGNO	Osobní asistence	-osobní asistence -průvodcovské a předčitatelské služby
Oblastní charita Kutná Hora	Středisko rané péče	-sociální poradenství -pečovatelská služba -odlehčovací služby -raná péče -centrum denních služeb azylový dům -nízkoprahové denní centrum -sociálně terapeutické dílny -sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi -sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené -terénní programy -sociální rehabilitace -mateřská a rodinná centra -volnočasové aktivity pro děti, mládež, rodiny -kluby, otevřené kluby pro spontánní aktivity -jiné
Společnost pro ranou péči	Raná péče pro rodiny dětí se zrakovým a kombinovaným postižením	-sociální poradenství -raná péče -sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi -terénní programy
Volno, o.s. pro pomoc rodinám dětí s postižením	Středisko respitní péče	-sociální poradenství -odlehčovací služby -sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi -sociálně aktivizační služby pro seniory a

		zdravotně postižené -sociální rehabilitace
--	--	---

Dvě tyto služby poskytuje **Diakonie ČCE** ve středisku Libice nad Cidlinou a jedná se o sociálně terapeutickou dílnu a odlehčující služby.

Sociálně terapeutickou dílnu navštěvují mentálně nebo kombinovaně postižení uživatelé od ukončení povinné školní docházky do 64 let, kteří z důvodu postižení nemohou najít zaměstnání. Hlavní náplní jsou činnosti zaměřené na upevňování a zdokonalování sociálních dovedností a pracovních návyků. Většina uživatelů je také zaměstnána jako dělníci v bižuterní výrobě, a to na základě pracovní smlouvy. Za odvedenou práci dostávají uživatelé plat. Součástí této ambulantní služby je doprovod na různá lékařská vyšetření i dalších institucí, společenské, sportovní a kulturní akce, rekondiční pobyt. Služba je v provozu ve všední dny od 8:00 do 16:00, pro klienty je zcela zdarma. Kapacita je dvacet osob, loni byla plně využita a pět osob muselo být odmítnuto. Protože k dílně nevede výtah, nemohou službu využívat invalidé. V plánu je rozšíření kapacity na 25 míst, rekonstrukce domu a vybudování bezbariérového přístupu, včetně výtahu.

Odlehčovací služba je poskytována nepravidelně na základě poptávky pečujících osob. Cílem je umožnit pečující rodině čas k odpočinku, dovolené, regeneraci sil. Službu lze využít rovněž při nemoci nebo hospitalizaci pečující osoby. V individuálním plánu každého klienta jsou zahrnuty činnosti zaměřené na upevňování psychomotorických a sociálních dovedností. Součástí služby jsou psychoterapeutické a socioterapeutické činnosti prováděné individuálně i ve skupině. Doba, po kterou je služba poskytována se pohybuje v rozmezí jednoho dne až třech měsíců nepřetržitě, včetně sobot a nedělí. Klienti se na ní finančně podílí. Služba je poskytována pobytově, k dispozici má tři lůžka. Na rozdíl od dvou kolínských služeb je tato dostupná i pro dospělé uživatele.

Občanské sdružení DIGNO poskytuje služby nepřetržité **osobní asistence** lidem, jejichž schopnosti jsou kvůli zdravotnímu stavu, postižení, nemoci nebo věku snižované a provádí ji v přirozeném prostředí klientů. Součástí této terénní služby jsou i předčitatelské a průvodcovské úkony. Klienti si za ni připlácejí a podmínkou poskytnutí je přiznání jednoho ze stupňů přídatku na péči. Služba má v plánu zřízení chráněné dílny, odlehčovacích služeb a denního stacionáře.

Volno, o.s. pro pomoc rodinám dětí s postižením se zaměřuje na mentálně, kombinovaně postižené (včetně těch s poruchami autistického spektra) děti, mladé dospělé a pečující osoby, jimž poskytuje ve Středisku respitní péče Volno **služby odlehčovací péče**. Zahrnuje denní služby respitní péče, individuální služby v rodině, pomoc při zvládání úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, nácvik dovedností pro zvládání péče o vlastní osobu, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti - nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností, poskytování fyzioterapie. Služba je poskytována ambulantně, za finančního spolupodílu klientů, ve všední dny mezi 8:00-17:00. Služba nemůže být poskytnuta těm, kteří jsou současně v ústavní péči. Služba má zhruba dvacet klientů měsíčně, kapacita je o pět klientů vyšší. Spolupráce probíhá se sdruženími Autistik a Epirodina. V plánech do budoucna figuruje rozšíření o noční provoz ve Středisku a týdenní pobyty, tím i zvýšení kapacity, nákup nových zařízení a přístrojů a rozšíření služeb. Problémem služby je nedostatek kvalifikovaného personálu v regionu.

Ranou péči zajišťují dvě organizace - **Oblastní charita Kutná Hora** a **Společnost pro ranou péči**. **Středisko rané péče Oblastní charity** zajišťuje služby podpory rodiny a podpory vývoje dítěte ve věku 0-7 let - výchovné, vzdělávací a aktivizační, sociálně-terapeutické, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Cílem je minimalizace následků mentálního, tělesného či kombinovaného postižení na rozvoj dítěte a jeho rodinu, rozvoj kompenzačních mechanismů, podpora kompetencí rodiny. Služba je ambulantní i terénní, obnáší i půjčovnu stimulačních a rehabilitačních pomůcek. Je zcela zdarma a

v provozu je všední dny mezi 8:00 a 16:00. Týdenní kapacita je dvacet osob, měsíčně proběhne kolem stovky kontaktů. Služba má navázanu spolupráci s PPP Kutná Hora, Kenny klubem, s dětskými logopedy, fyzioterapeuty, lékaři, městskými a obecními úřady. Plánuje se širší propagace, internetová poradna, kapacitní rozšíření, nalezení nových prostor a doplnění pomůcek. Problémy službě přináší nepochopení některých odborníků a následně nízká informovanost pro potřebné, a dále nevyhovující prostory.

Společnost pro rodiny dětí s těžkým zrakovým a kombinovaným postižením poskytuje ***Ranou péči pro rodiny s těžkým zrakovým postižením.*** Zaměřuje se na pomoc rodinám s dětmi raného věku s těžkým zrakovým a kombinovaným postižením. Služby rané péče jsou ambulantní a zejména terénní, jsou poskytovány celé rodině dítěte s postižením od narození, příp.doby zjištění rizika postižení, nejdéle do ukončeného 6. roku. Služba zahrnuje specializované poradenství, podporu v krizi, předávání informací, posilování intuitivního rodičovství a podporu svépomoci rodičů., podporu komunitního soužití a pomoc při prosazování práv a zájmů. V provozu je všední dny mezi 7:00 a 19:00, pro klienty je zcela zdarma. Čekací doba je dva týdny, počet návštěv je měsíčně kolem devadesáti. Služba disponuje počítačovými programy pro stimulaci zraku, speciálními hračkami a pomůckami pro stimulaci zraku, vyšetřovacími pomůckami, PC s touch screen a dvěma služebními auty. Spolupráce probíhá se Střediskem rané péče Tamtam a Diakonie ČCE. Organizace plánuje zajištění větších prostor a personální navýšení pro velký zájem. Problém, s nímž se potýká, je nedostatečný zájem a povědomí o rané péči u státních a krajských úředníků.

3. RODINY S DĚTI

Sociální služby

V rámci skupiny služeb zaměřených na rodiny, děti a mládež průzkum obsáhl *dvě sociální služby*.

Název zařízení/poskytovatele	Název poskytované služby	Poskytované služby
Občanské sdružení Prostor	Program primární prevence Kontaktní centrum	-sociální poradenství -osobní asistence -kontaktní centrum -jiné

Tyto služby poskytuje **občanské sdružení Prostor**, přičemž se jedná o **Program primární prevence a kontaktní centrum**. Kontaktní centrum řadíme však zároveň také do pracovní skupiny služeb zaměřených na osoby v sociální krizi, ohrožených závislostí, atd.

Program primární prevence se zaměřuje na žáky druhého stupně základních škol s cílem předcházet sociálně negativním jevům. Dlouhodobou i jednorázovou formou se v interaktivních blocích program orientuje na témata klíčová pro život dospívajících lidí, součástí je exkurze do K-centra, možnost adaptačních kurzů pro třídní kolektivy a ukázkové bloky pro učitele. Z Kolína pochází pětina dětí, které program využila, polovina dětí je z okolních obcí. Zařízení odhaduje velikost své cílové skupiny na 1100 osob. Vzdělávací bloky se odehrávají ve školách a K-centru, zúčastnivší se na využívání služby finančně podílejí. Měsíčně se uskuteční na 85 návštěv. Zařízení má tři pracovníky v přímé. Zařízení uvádí návaznost se službami Pedagogicko-psychologické poradny, Klubem „Céčko“ a nízkoprahovým klubem Kotelna, spolupráce s některým dalším poskytovatelem naopak uvedena není. Plánem do budoucna je pokrýt programem primární prevence celý Kolín a Kutnou Horu, a rozšíření služby i pro první stupně základních škol.

Kontaktní centrum poskytuje své služby problémovým a závislým uživatelům nelegálních drog, poradenské služby pak poskytuje i rodinám uživatelů a dalším osobám z jejich sociálního okolí. Z města Kolín či okolních obcí pochází devět desetin klientů, s nimiž se měsíčně uskuteční téměř dvě stě kontaktů. Ročně má zařízení kolem dvou set padesáti klientů, o něž se stará šest pracovníků v přímé péči. Služba je poskytována ambulantně, a to v pondělí, středu a pátek mezi 10:00 a 18:00 a úterý a čtvrtek mezi 9:00 a 17:00. Klienti se na jejím využívání finančně podílejí. Zařízení neuvádí návaznost s dalšími službami, spolupracuje s OSVZ MÚ Kolín a Probační a mediační službou. Plánuje se realizace podpůrné ambulantní substituční léčby, podpůrné terapie pro osoby navrátilivší se z výkonu trestu a podpůrné terapie pro klienty po ukončené léčbě. Tuto službu pro její širší zaměření řadíme taktéž do poslední pracovní skupiny, již jsou služby pro osoby v sociální krizi, osoby ohrožené závislostí, osoby nezaměstnané, atd.

Služba je zcela zdarma a je poskytována ve všední dny mezi 13:00 a 18:00, s výjimkou pondělka, kdy je v provozu mezi 13:00 a 17:00. Služba spolupracuje s městskými úřady Kolín, Čáslav, Kutná Hora, Pečky, Český Brod.

Navazující služby

Jak bylo patrné, rodině, dětem a mládeži se v Kolíně nevěnuje příliš mnoho sociálních služeb, nicméně je zde pro tuto skupinu velmi obsáhlá nabídka služeb navazujících, která obsahuje jak mnohé volnočasové aktivity a činnosti (mající velký preventivní účinek proti bujení sociálně patologických jevů) a poradenské činnosti.

Navazující služby		
<i>ČTU - T.K. Arnika</i>	<i>Celoroční volnočasová činnost</i>	-Volnočasové aktivity pro děti, mládež a rodiny s dětmi
<i>ČTU - T.K. Mustang</i>	<i>Celoroční volnočasová činnost</i>	-Volnočasové aktivity pro děti, mládež a rodiny s dětmi
<i>Dům dětí a mládeže</i>	<i>Volnočasové aktivity Otevřený klub Céčko</i>	-kluby, otevřené kluby pro volnočasové aktivity -Volnočasové aktivity pro děti, mládež a rodiny s dětmi
<i>Jesle Městského úřadu</i>	<i>Jesle</i>	-denní stacionář
<i>Kojenecký ústav</i>	<i>Sociální poradenství</i>	-nevyplnil
<i>Kojenecký ústav</i>	<i>Krizová pomoc</i>	-nevyplnil
<i>Kojenecký ústav</i>	<i>Odlehčovací služby</i>	-nevyplnil
<i>Kojenecký ústav</i>	<i>Domov pro osoby se zdravotním postižením</i>	-nevyplnil
<i>Kojenecký ústav</i>	<i>Domov se zvláštním režimem</i>	-nevyplnil
<i>o.s. Rodina v Kolíně</i>	<i>Rodinné centrum</i>	-mateřská a rodinná centra
<i>Pedagogicko-psychologická poradna</i>	<i>Pedagogicko-psychologické poradenství</i>	-jiné
<i>Středisko výchovné péče pro děti a mládež</i>	<i>Sociální a výchovné poradenství</i>	-sociální poradenství -raná péče -telefonická krizová pomoc -krizová pomoc -volnočasové aktivity pro děti, mládež a rodiny -kluby, otevřené kluby pro volnočasové aktivity

Přímo **dětem a mládeži se prostřednictvím volnočasových aktivit** se věnují čtyři služby. Dvě z nich (přímo nazvané Volnočasové aktivity a Otevřený klub Céčko) poskytuje Dům dětí a mládeže, další dvě pak poskytuje Česká tábornická unie prostřednictvím svých klubů Mustang a Arnika.

Volnočasové aktivity DDM zajišťují zájmové vzdělávání, realizaci vlastních zájmů, rozvoj talentu, schopností a dovedností, pravidelnou zájmovou činnost a příležitostné akce. Služba je určena jak dětem, tak rodinám a matkám či otcům s dětmi. Přímo z Kolína jsou tři čtvrtiny uživatelů, jejichž počet není specifikován. Uživatelé se na chodu finančně podílejí. Plánem je permanentní vybavování a modernizace inventáře jednotlivých zájmových útvarů.

Otevřený klub Céčko nabízí otevřenou nabídku volnočasových aktivit dětem a mládeži, kteří nemají schopnosti vedoucí k zapojení do cílené a smysluplné zájmové a sportovní činnosti. Podíl na aktivitách je pro děti a mládež zdarma. Mezi vybavení zařízení patří hry, stolní tenis, kulečnick, stolní fotbal, ozvučovací technika, výtvarné pomůcky. Návaznost k této službě vytváří K-centrum a Romský klub.

Kluby Tábornické Unie Arnika a Mustang poskytují celoroční zájmovou činnost. Klub Mustang dotazník nevyplnil, Arnika poskytuje vyžití dětem a mládež od šesti do sedmnácti let, sedmdesát procent z celkového počtu 42 osob je přímo z Kolína.

Poradenské služby poskytují opět dvě organizace. **Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**, která je příspěvkovou organizací zřízenou Krajským úřadem Středočeského kraje poskytuje přijetí, pomoc a podporu klientům v oblasti osobních, partnerských a rodinných problémů. Služby jsou nabízeny formou odborně poradenských, sociálně právně poradenských a sociálně psychologických konzultací, besed a přednášek pro školy. Klienty jsou lidé ve věku 6- 79 let a služba je pro ně zcela zdarma. Ambulantní činnost vykonává osm pracovníků a měsíčně se uskuteční 205 intervencí. Poradna vykazuje širokou spolupráci s dalšími subjekty, mezi něž patří psychiatrická léčebna, soukromí psychologové, denní sanatorium, psychiatrická ambulance, OSPOD, PPP, Intervenční centrum Příbram, krizové linky a linky bezpečí, SOS Centrum.

Druhým subjektem vykonávajícím poradenskou činnost, je **Pedagogicko-psychologická poradna**, která poskytuje pedagogicko-psychologickou diagnostiku, krizovou intervenci, vývojové a terapeutické programy, šetření sociálních klientů ve školách a podobně. Službu poskytovanou ambulantně i v domácnostech ve všední dny mezi 8:00 a 16:00 zajišťuje jedenáct pracovníků a jejími klienty jsou děti a mládež do pětadvaceti let. Služba je stejně jako u předchozí poradny zdarma. Zařízení spolupracuje s Poradnou pro rodinu, dětskou psychiatrií, neurologií a odbornými lékaři.

Početně nejvíce služeb v množině služeb navazujících a zaměřených na rodiny a děti poskytuje příspěvková organizace Středočeského kraje **Kojenecký ústav**, jenž provozuje sociální poradenství, krizovou pomoc, odlehčovací služby, domov pro osoby se zdravotním postižením a rodinné centrum. Jedná se o zařízení zdravotnické, proto je zařazeno mezi služby navazující.

Cílovými skupinami služby **sociální poradenství** jsou zejména osvojitelé a pěstouni, jimž jsou zprostředkovávány informace o otázkách náhradní rodinné péče, utajených porodů, vyřizování osobních dokladů a sociálních dávek dětí umístěných v Kojeneckém ústavu a podobně. Služba je poskytována ve všední dny mezi 6:00 a 14:30, pro klienty je zcela zdarma. Je poskytována jak ambulantně (v místě Kojeneckého ústavu) nebo telefonicky. Služba spolupracuje s azylovými domy a úřady práce. V rozvojových plánech se objevuje účast zaměstnanců na seminářích a školeních a pravidelná distribuce brožury Právo a rodina. Situaci svých klientů by dle představitelů této služby zlepšila změna legislativy - urychlení umístění dětí do náhradní rodinné péče.

Účelem pobytové služby **krizová pomoc** je přijmout a poskytnout pomoc dětem a mládeži do 18 let, které se ocitly v krizi. Kojenecký ústav v rámci této služby poskytuje ubytování, stravu, zdravotní a

výchovnou péči, pomoc při vyřízení osobních záležitostí. Podmínkou pro poskytnutí služby je krom věku do 18 tíživá osobní situace. Zařízení disponuje šesti lůžky a služba zajišťovaná deseti zaměstnanci je pro klienty zcela zdarma. Služba tvoří návaznost s MěÚ při následném řešení situace klientů a se soudy.

Odlehčovací služby jsou určeny těhotným ženám a matkám po porodu. Je jim poskytováno ubytování, strava, pomoc při obstarávání osobních záležitostí, kontakt se společenským prostředím, zácvik pro péči o dítě, pomoc při vyřizování osobních dávek a denní pobyty rodičů u dětí. Cílovými skupinami jsou zejména ženy a otcové ze sociálně slabých rodin, týrané ženy, apod. Služba je poskytována pobytovým způsobem a nepřetržitě, její klienti se finančně podílí. K dispozici jsou tři pokoje, v roce 2006 ji využilo 13 matek a uskutečnilo se 25 návštěv rodičů za měsíc. Zařízení plánuje zlepšení vybavení pokojů, větší stimulaci matek do péče o dítě, intenzivnější vedení k samostatnosti.

Domov pro děti se zdravotním postižením je zaměřen na zdravotně postižené děti, o které se rodina nemůže či nechce starat. Služba zahrnuje ubytování, zajištění stravy, zdravotní péči, výchovnou péči, pravidelnou rehabilitaci a možnost neurologického vyšetření. Klienty jsou děti do tří let, ročně je přijato patnáct dětí. Rodiny se na užívání služby finančně podílí. Domov spolupracuje s Charitou v Kutné Hoře a Střediskem rané péče, návaznost tvoří s ústavy sociální péče, o.s. Volno, Střediskem respitní péče. Plánuje se další dovybavování rehabilitačními pomůckami a zdravotnickými přístroji ke zlepšování zdravotního stavu dětí.

Domov se zvláštním režimem je rovněž určen dětem do tří let, o něž se rodiče nemohou, nechtějí či neumějí starat. Je jim kromě naplnění základních potřeb poskytováno vybavení pro rozvoj osobnosti, kontakt se společenským prostředím, rehabilitační pobyty či neurologické sledování. Ročně je do této pobytové a nepřetržitě provozované služby přijato padesát dětí, celkově zařízení disponuje čtyřiceti lůžky. Zařízení spolupracuje se Střediskem rané péče Kutná Hora a Aktiv Středočeského kraje při depistáži osvojitelů a pěstounů. V plánu do budoucna figuruje vylepšení herny a zahrady, nákup pomůcek a větší nabídka sportovního a společenského vyžití.

Občanské sdružení **Rodina v Kolíně** provozuje **Rodinné centrum**, které umožňuje vzájemné setkávání rodinám, jejichž člen je na mateřské či rodičovské dovolené. Toto centrum organizuje volnočasové aktivity pro dospělé a děti, vzdělávací kroužky a nárazovou péči o děti rodičům v případě potřeby. Služba funguje od února 2007, data o jejím fungování proto nejsou zatím k dispozici.

Jesle Městského úřadu Kolín poskytují komplexní ošetrovatelskou a výchovnou péči, hlídací službu pro matky na mateřské dovolené, pobyty dětí při nenadálých rodinných situacích, péči o zdravotně postižené děti. Jedná se o ambulantní službu, která je poskytována denně mezi 6:30-16:30. Je určena dětem ve věku pět měsíců až tři roky, jejich rodiny se na užívání služby finančně podílejí. Zařízení má kapacitu 30 lůžek, v roce 2006 jich bylo využito 26 a uskutečnilo se přes pět set kontaktů.

Poslední službou této skupiny je **Středisko výchovné péče pro děti a mládež Kolín** zřizované MŠMT. Zaměřuje se na poskytování preventivně výchovné péče, terapii pro děti s rodinnými, výchovnými a dalšími problémy, apod. Má klienty ve věku 6-17 let, přímo v Kolíně jim poskytuje ambulantní služby a to zdarma. Počet klientů je 10-15 denně, či až dvě sta měsíčně. Zařízení spolupracuje s dětskými psychiatry, pediatry, pedagogicko-psychologickou poradnou, policií, atd.

4. SLUŽBY ZAMĚŘENÉ ZEJMÉNA NA OSOBY V KRIZI, NÁRODNOSTNÍ MENŠINY A OSOBY OHROŽENÉ ZÁVISLOSTÍ

V Kolíně, stejně jako většině dalších českých měst, se nevyskytuje velký počet služeb zaměřených na tyto cílové skupiny, což má dva hlavní důvody - skupiny potencialních klientů nejsou tak rozsáhlé, trpí mnoha velmi rozličnými problémy a jejich velmi rozrůzněnými kombinace. Zároveň není často snadné tyto osoby identifikovat či motivovat pro užívání služeb, které by jim v jejich situaci mohly pomoci. Na rozdíl od služeb pro seniory či zdravotně postižené se často nesetkávají s tak velkou podporou ze strany občanů či úřadů, neboť bývá jejich tíživá životní situace kladena za vinu jim samým. V Kolíně lze do této skupiny zařadit toliko čtyři sociální služby. Existuje zde ještě dalších pět služeb, které v rámci tohoto průzkumu označujeme jako navazující. Služby této skupiny povětšinou poskytují své služby ambulantním způsobem, některé navíc terénně či v domácnostech. Protože počet pěti služeb neumožňuje smysluplné členění, podívejme se nyní na tyto služby jednotlivě.

Sociální služby

<i>Název zařízení/poskytovatele</i>	<i>Název poskytované služby</i>	<i>Zařazení dle paragrafu zákona o soc. službách*</i>
o.s. Povídej, Centrum krizové intervence	Krizová pomoc	Krizová pomoc (§ 60)
o.s. Povídej, Centrum krizové intervence	Telefonická krizová pomoc	Telefonická krizová pomoc (§ 55)
Občanské sdružení Prostor	Terénní program	Terénní programy (§69)
Občanské sdružení Prostor	Kontaktní centrum	Kontaktní centrum (§59)
Občanské sdružení Prostor	Sociální programy	Sociální rehabilitace (§59)
Ubytovna pro osoby bez přístřeší	Azylový dům	-sociální poradenství -osobní asistence -azylový dům -krizová pomoc -noclehárna

Tři sociální služby poskytuje **občanské sdružení Prostor**, jedná se o služby **sociální programy**, **terénní program** a **kontaktní centrum**.

Sociální programy se zaměřují na osoby v sociální krizi a nouzi, etnické skupiny a nezaměstnané. Vedle poradenské činnosti nabízí pomoc s vyřizováním úředních záležitostí, doprovod na úřady, asistenci při získávání zaměstnání, pomoc při zvyšování pracovní kvalifikace, zprostředkování kontaktu. Klienti této služby jsou ve věku 18-59 let, služba je ambulantně a terénně poskytována přímo v Kolíně, odkud jsou čtyři pětiny jejích klientů. Její provozní dny jsou středa mezi 12:00-16:00 a v případě terénních služeb úterý a čtvrtek ve stejný čas. Spolupráce probíhá s Člověkem v tísní a Probační a mediální službou. Služba je v provozu teprve od ledna 2007, tudíž jejím hlavním plánem je samotná stabilizace projektu. Nejvíce se potýká s kritickým nedostatkem sociálních bytů.

Kontaktní centrum je určeno uživatelům návykových látek a osoby jim blízké. Poskytuje jim drogové, sociálně právní a trestně právní poradenství, výměnný program injekčního materiálu, krizovou intervenci, zprostředkování léčby a kontaktu s dalšími institucemi, hygienický servis a poradenství pro rodiče a blízké osoby. Služba je dvěma pracovníky ambulantně poskytována osobám ve věku 15-39 let, jichž v roce 2006 bylo celkem 249. Klient služby musí být uživatel nelegálních návykových látek, člen jeho rodiny či blízká osoba. Kontaktní centrum poskytuje ambulantní služby v pracovní dny- v pondělí, středu a pátek mezi 10:00-18:00, v úterý a čtvrtek mezi 9:00-17:00. Klienti se na ní finančně podílejí. Záměrem

je v nejbližší době zavést ambulantní substituční léčbu, podpůrnou terapii pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody ve spolupráci s Probační a mediační službou a podpůrnou terapii pro klienty po ukončení léčby. Služba se potýká s nepochopením a despektem laické veřejnosti i některých institucí.

Terénní program se taktéž soustředí na uživatele omamných a psychotropních látek, tato služba je však poskytována terénním způsobem v přirozeném prostředí klientů - na ulici, v bytech, ve squatech). Klientům je poskytován výměnný program za účelem zmírnění zdravotních rizik a dále zdravotní, právní, sociální poradenství či krizová intervence. Klienti jsou ve věku 15-39 let, většinou z blízkého okolí Kolína. Služba je zcela zdarma a je poskytována ve všední dny mezi 13:00 a 18:00, s výjimkou pondělka, kdy je v provozu mezi 13:00 a 17:00. Služba spolupracuje s městskými úřady Kolín, Čáslav, Kutná Hora, Pečky, Český Brod.

Další dvě sociální služby v této skupině poskytuje o.s. Povídej, a to **telefonickou krizovou pomoc** (tzv.linku důvěry) a **krizovou pomoc**. Sídlí v Kutné Hoře a poskytuje ambulantním způsobem (po telefonu i emailem) krizovou intervenci, poradenství a pomoc lidem v situaci akutní psychické nouze. Účelem je zeslabit intenzitu krizového stavu a podpořit účinné řešení problému. Klienty jsou lidé ve věku 6-79 let a cílovými skupinami jsou zejména tyto: osoby ve vztahové krizi, oběti domácího násilí a lidé v osobní krizi. Linka důvěry je v provozu všední dny od 8:00 do 20:00. Měsíčně se uskuteční na sedmdesát kontaktů, které zajišťuje 3,5 pracovníků v přepočtených úvazcích. Služba vykazuje širokou síť návaznosti s dalšími službami či institucemi - Zařízení neuvádí žádné spolupracující organizace, zato uvádí širokou síť návaznosti, do níž patří: rodinné poradny, Intervenční centrum pro oběti domácího násilí v Rakovníku, Dětské krizové centrum v Praze, pedagogicko-psychologické poradny, azylové domy, Středisko výchovné péče a psychiatrické ambulance MUDr. Businské a MUDr. Brocka. Dlouhodobějším cílem je zavedení nonstop provozu linky důvěry.

Krizová pomoc probíhá formou poradny pro lidi v tísní a navazuje na službu linky důvěry. Tyto služby jsou propojené a poskytují pomoc dětem, mládeži a dospělým v situaci akutní psychické nouze a to zejména formou psychologické a psychoterapeutické pomoci po celou dobu trvání krizového stavu. Poradna také zabezpečuje pomoc dětem v krizi, týraným a zneužívaným, a dětem v dalších obtížných životních situacích. Služba je taktéž poskytována v Kutné Hoře a to ambulantním způsobem, pro klienty je zcela zdarma. Požádat o konzultaci může každý volající na linku důvěry či příchozí, který se rozhodl pro osobní kontakt s terapeutem. Počet intervencí je kolem čtyřiceti měsíčně, službu zajišťuje 1,4 pracovníků v přepočtených úvazcích. Služba opět vykazuje širokou síť návaznosti, která je shodná s linkou důvěry. Uvažuje se o zvýšení počtu pracovníků a rozvoji krizové pomoci pro děti a jejich rodiny. Plánuje se také vybavení poradny vhodnou psychodiagnostikou a zajistit další odborné vzdělání pro pracovníky poradny.

Poslední sociální službou v této skupině je městem zřizovaná **Ubytovna pro osoby bez přístřeší**, poskytující služby azylového domu. Zajišťuje ubytování, stravu, pomáhá s uplatněním práv a obstaráváním osobních záležitostí osobám, které nemají bydlení. Klienti s původem v Kolíně zde mají možnost bydlet dlouhodobě, pokud prokáží, že nedisponují bydlením a za ubytování řádně platí. Zařízení má kapacitu třiceti lůžek, loni muselo být 25 osob odmítnuto. Služba spolupracuje s kurátory Městského úřadu, Protialkoholní záchytnou stanicí, Úřadem práce a OSSZ. V plánu je rekonstrukce budovy, zateplení, rozšíření kapacity o dva pokoje a otevření celoroční noclehárny v suterénu.

Navazující služby

Následující služby jsou charakteru sociálních služeb vzdáleny poněkud více, avšak uvádíme je zde proto, že s klienty této pracovní skupiny přicházejí velmi často do styku. Navíc jsou uvedené instituce frekventovaně uváděny v sítích spolupráce či návaznosti sociálních a dalších navazujících služeb.

Navazující služby		
<i>Probační a mediační služba</i>	<i>Probační a mediační služba</i>	<i>-jiné</i>
<i>Protialkoholní záchytná stanice</i>	<i>Protialkoholní záchytná stanice</i>	<i>-krizová pomoc</i>
<i>Středisko výchovné péče pro děti a mládež</i>	<i>Sociální a výchovné poradenství</i>	<i>-sociální poradenství -raná péče -telefonická krizová pomoc -krizová pomoc -volnočasové aktivity pro děti, mládež a rodiny -kluby, otevřené kluby pro volnočasové aktivity</i>
<i>Úřad práce</i>		<i>-jiné</i>

Patří sem protialkoholní záchytná stanice, Probační a mediační služba ČR Kolín, Středisko výchovné péče pro děti a Úřad práce.

Služba **Protialkoholní záchytné stanice** je poskytována lidem, kteří jsou pod vlivem alkoholu a mohli by ublížit sobě či jiným. Služba je poskytována nárazově, počet kontaktů měsíčně je kolem třiceti.

Probační a mediační služba ČR zajišťuje kontrolu výkonu trestu obecně prospěšných prací (získávání nových poskytovatelů pro výkon trestu, komunikace s obcemi, neziskovým sektorem, atd.), realizaci dohledu, přípravu podkladů pro podmíněčné propuštění, mediaci, sociální práci v trestní justici, pomoc odsouzeným a jejich rodině v krizové situaci. Služba má klienty od šesti do 79 let, polovina z nich pochází přímo z Kolína. Počet kontaktů za měsíc je zhruba 150. V budoucích plánech figuruje záměr více vstupovat do přípravného řízení - mediace mezi obviněným a poškozeným, zavést program pro mladistvé pachatele a rozšířit spolupráci s poskytovateli OPP.

Středisko výchovné péče pro děti a mládež Kolín zřizované MŠMT se zaměřuje na poskytování preventivně výchovné péče, terapii pro děti s rodinnými, výchovnými a dalšími problémy, apod. Má klienty ve věku 6-17 let, přímo v Kolíně jim poskytuje ambulantní služby a to zdarma. Počet klientů je 10-15 denně, či až dvě sta měsíčně. Zařízení spolupracuje s dětskými psychiatry, pediatry, pedagogicko-psychologickou poradnou, policií, atd.

Úřad práce Kolín poskytuje informační a poradenské služby v oblasti pracovních příležitostí, vyhledávání volných pracovních míst, zprostředkování vhodného zaměstnání, pracovní rehabilitaci, zabezpečení rekvalifikace, nejrůznější příspěvky stimulující tvorbu pracovních míst, a podobně.

VI. Shrnutí a závěry

Předložená analýza poskytovatelů sociálních služeb ukázala několik důležitých skutečností, které budou s největší pravděpodobností zohledněny v celém dalším procesu plánování rozvoje sociálních služeb ve městě Kolíně. Některé z těchto okolností byly poměrně zřejmé již před provedením průzkumu a této analýzy poskytovatelů, a některé naopak vyšly najevo při zpracování celkového pohledu na příslušné sociální služby. Následující přehled shrnuje hlavní závěry, které v průběhu analýzy vyšly najevo a které podle našeho názoru nejvýstižněji charakterizují stav sociálních služeb v tomto regionu.

Pro další rozvoj sociálních služeb je vhodné zohlednit zejména tyto závěry:

- A. Analýza finančních zdrojů jednotlivých služeb ukázala, že ve městě Kolín jednotliví poskytovatelé využívají zatím spíše v minimální míře možnost získávat prostředky pro svou činnost ze zdrojů Evropské unie. Protože granty EU zahrnují zaměření i na širokou škálu potenciálních projektů v oblasti sociální politiky a sociálních služeb, je škoda, že jich kolínské sociální služby nevyžívají ve větší míře. Zde stojí za úvahu, zda by součástí vzdělávání pracovníků v sociálních službách nemělo být i získávání dovedností v problematice grantů.
- B. Z analyzovaných sociálních služeb bylo možné v mnoha případech vyčlenit ty služby, které jsou výrazně orientovány na místní obyvatele. Právě těmto službám je třeba věnovat zvýšenou pozornost. Na druhou stranu služby, které se orientují na klienty z jiných oblastí nebo mají výrazný nadregionální charakter, není možné zcela opomíjet. Mohou totiž poskytovat vysoce specializovanou službu, kterou momentálně nikdo z daného území nepotřebuje. Dále se může jednat o službu podpůrnou (např. doplňující velké rezidenční služby), nebo o službu, se kterou ostatní poskytovatelé či služby spolupracují (a do budoucna mohou třeba společně připravovat společné projekty či akce).
- C. Sociální služby v Kolíně využívají jen málo personálního zdroje v podobě dobrovolníků a úroveň dobrovolnictví se jeví jako poměrně nízká. Poskytovatelé tak přicházejí o možnost využít málo finančně nákladnou pracovní sílu, lidskou motivovanost a zápal dobrovolníků a možnost vytvářet veřejnou citlivost vůči osobám potřebujícím z mnoha důvodů výpomoc komunity a vůči problematice sociálních služeb vůbec. Dobře vypracovaný systém spolupráce s dobrovolníky umožňuje postupně snižovat náklady na službu a zároveň může být poskytovatelům vhodným monitoringem osob, které by v budoucnu mohly být dobrými a přínosnými zaměstnanci.
- D. Ve struktuře kolínských služeb poněkud chybí podpora samostatného bydlení, chráněné dílny, dům na půl cesty, služby následné péče. Co se cílových skupin týče, chybějící služby zejména pro duševně nemocné zohlednila a konstatovala velká část oslovených poskytovatelů. Nabízí se úvaha o tom, zda by nemělo být podniknuto důkladné pozorování této poskytovateli identifikované situace a eventuálně zahájeno její řešení.
- E. Z hlediska financování sociálních služeb a jejich dalšího rozvoje je třeba vzít v úvahu, že sociální služby, které zřizuje veřejná instituce (město, kraj) jsou zpravidla z velké části financovány právě od svého zřizovatele a tudíž z místních veřejných rozpočtů. Naopak sociální služby, které poskytují neziskové organizace nebo právnické osoby zřizované církvemi se snaží získat finanční zdroje i odjinud než jen z místních veřejných rozpočtů (z různých grantů nadací, darů, sbírek, nebo přímo ve formě státních dotací). Může se tak zdát, že další rozvoj sociálních služeb poskytovaných neziskovými organizacemi je pro město/obec levnější než provoz obdobné služby ve vlastní režii. Na druhou stranu je ale třeba si uvědomit, že služby poskytované nevládními organizacemi jsou daleko více závislé na vnějších zdrojích (např. pokud nedostanou grant, mohou svoji činnost omezit či úplně ukončit) a navíc by zřejmě nebyly schopné získat dostatečný objem prostředků na

provoz velkých (často rezidenčních) zařízení. Zajištění takových služeb by zřejmě mělo zůstat na veřejné instituci, která navíc může „vlastní“ službu lépe kontrolovat a zajistit její dlouhodobou stabilitu. Obě formy poskytování služeb (zajištěné městem, nebo NNO) tak mají své výhody a nevýhody, které je třeba důkladně posuzovat.

Pro další plánování sociálních služeb v daném území je pozitivní, že většina poskytovaných služeb plánuje své rozšiřování a zkvalitňování svých služeb. Jako příklady hodné následování můžeme chápat organizace, které mají zpracovaný plán rozvoje poskytované služby. Organizace (služba, poskytovatel atd.), která má jasnou představu o svém dalším rozvoji, dovede lépe obstát v případné konkurenci s ostatními poskytovanými službami a v dlouhodobém horizontu bude snáze dosahovat svých cílů. Velmi pozitivním je také deklarovaná ochota a zájem některých poskytovatelů zapojit se do procesu KPSS v Kolíně.